

PRESBITER

- Húsvét története
- Szemben a kereszttel
- Közgyűlésünkről
- Presbiterválasztás előkészítése
- Emlékezetes presbiter
- Reformátusok Moszkvában

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

VII. évfolyam 2. szám

BUDAPEST

1999. március–április

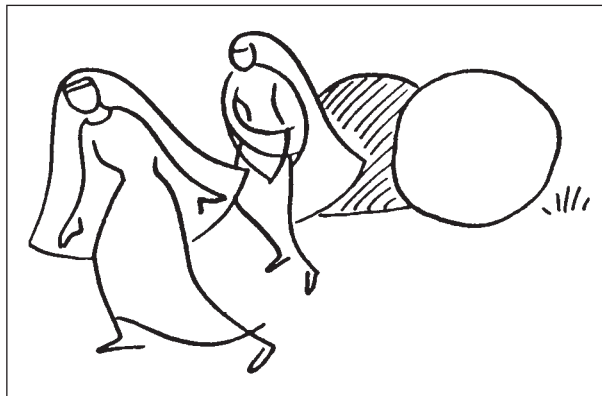
Mit keresitek a holtak között?

Lukács 24,5–6

Az első Ige, ami húsvétról szól, úgy hangzik, mint egy *szelíd korholás*, szemrehányás: „Mit keresitek a holtak között az Élőt?” Ez a kérdés mintha emlékeztetni akarná a gyászoló asszonyokat, hogy gondolkozzanak csak el, kit is keresnek ők tulajdonképpen? Gondolkozzanak csak, hogyan lehetne legtalálhatóbb szóval megnevezni azt a Jézust, aki még halála előtt velük együtt vándorolt egyik helyről a másikra, mindenütt tanított, vigasztalt, gyógyította az embereket? Valóban, ez a szó illik reá: ÉLŐ! Ő volt az egyetlen igazán élő egy halódó világban. Ő volt az élet világossága, az élet kenyere, az élet forrása, Ő volt az út, az igazság és az élet! – Az Ő szavai Lélek és élet voltak, beszéde nyomán Isten Lelkének éltető ereje áradt, bűnösök támadtak tőle új életre, betegek gyógyultak meg tőle, halottak keltek föl a sírból hatására. Hiszen mindezt látták, tapasztalták ezek a kegyes asszonyok is, hogyan feledkezhetek meg hát akár csak egy pillanatra is az Úrnak erről a halált és bűnt legyőző erejéről? Micsoda lelki tudatlanság nyilatkozik meg abban, hogy fűszerszámokat, balzsamszereket hoznak neki, mintha egy ilyen hatalmas Valakit örökre birtokába vehetett volna a halál. Mit keresitek az Élőt a holtak között? Hiszen akkor ti félreismertétek azt a Krisztust, akit követtetek, akit szerettetek, akihez ragaszkodtatok.

„Mit keresitek a holtak között az Élőt?” Éreztétek meg a *szemrehányást*, azt üzeni általa Isten, hogy ne viselkedjétek úgy, olyan csüggedten, reményvesztetten, erőtllenül, mintha ti is az emberiség nagy halottai közé akarnátok sorolni Jézust! Ő

nem egy azok közül a híres férfiak közül, akik a világnak az egyik vallást adták. Sokan voltak már a földön költők, gondolkodók, uralkodók, akiknek az emlékét kegyelettel őrzi az emberiség, sok nagy szellem próbált már az emberiségbe új hitet, új reménységet, új szeretetet önteni. Sok nagy ember hatása mai napig is érezhető, szelleme tovább él, de belőlük magukból csak egy maréknyi por maradt vissza valahol valamelyik sírban – hol is kereshetnénk őket másutt, mint a halottak

között? De Jézus Krisztus nem a nagy halottak közé tartozik. Jézusról csak múlt időben beszélni: az a teljes félreértés jelent. Ő nem volt valamikor, hanem van – nem élt egyszer, hanem él, ma és örökké! Kétezer évvel ezelőtt Máté vagy Lukács evangélista szavával ma szólít meg! És a szava nemzedékeken és évezredekken keresztül is mindig megváltó, teremtő erejű szó!

„Mit keresitek a holtak között az Élőt?” Ilyen *dorgálás* hangzik ebből a kérdésből: miért élték és viselkedtek úgy, mintha a keresztyénség, amit képviseltek, amit vallottok, egy régen meghalt nagy valakinek a szellemi hagyatéka volna csupán? Tud-

játok meg, hogy a keresztyénség az igaz, egy Élőnek a mindig friss, ragyogó kisu-gárgása. Olyan Élőnek, aki ugyan magasabbrendű életformába ment át, de Lelke által továbbra is olyan személyesen munkálkodik a földön, hogy „ahol ketten vagy hárman összejönnek az Ő nevében, ott Ő jelen van közöttük”. Miként a világosságot nem lehet elválasztani a Naptól, éppen úgy a keresztyénséget sem lehet elválasztani az élő Krisztustól! A keresztyénség nem halottkultusz, hanem az élő Krisztusból áradó erők megjelenési formája. Középpontjában ugyanis nem egy síremlék áll valahol, hanem maga a feltámadott, örökkön élő Krisztus!

De hát hol keressük akkor a feltámadott Krisztust? – Hadd mondjam meg előbb azt, hogyan keressük. Hittel! Tudom, a világ mosolyog azon, amikor mi azt mondjuk, hogy hittel keressünk valakit, aki láthatatlan. De gondoljátok csak meg, nem is olyan régen még kimosolyogták volna azt, aki azt állította volna, hogy hajók és repülők mozgását figyelemmel lehet kísélni akkor is, ha a normális látási viszonyok a legerősebb távcsövek számára is kedvezőtlenek vagy lehetetlenek, például ködben, sötétben! Ma pedig már az is, ami pusztán szemmel vagy távcsövel nem látható, egészen jól látható egy különös készülékkel: a radarral. Ahova az emberi szem nem elég, nem hat el, ott a radar lehetővé teszi, hogy a legsűrűbb ködben is ki-bejárhassanak a hajók a kikötőben. – Valami ilyenforma ajándék a hit is: a reményllett dolgok valósága és a nem látott dolgokról való meggyőződés.

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás a 1. oldalról)

Jézus Krisztus dicsőséges személyét nem látja az emberi szem – sokkal inkább látjuk az élet nehézségeit, gondjait, kísértéseit, amik körülvesznek, a halál sötéttségét, ami felé haladunk. Milyen kimondhatatlanul szegény az az ember, aki a hit radarja nélkül akar ebben a földi világban eligazodni! És milyen gazdag, aki a reá ereszkedő akármilyen sűrű ködön át is ráirányítja lelkének ezt a titokzatos, de valóságos radarját az Élőre, az Úrra, a Megváltóra, Isten húsvéti üzenetére, és azon keresztül Jézus Krisztusra!

Így azután hittel keresve meg is találod Őt magát is. Például itt, az Úr asztalánál hirdetik a bűnbocsánat, az, hogy Jézus meghalt a te bűneidért és feltámadott a te megigazulásodért. Hit nélkül mindez úgy hangzik, mint kegyes emberi szólam – de azzal a bizonyos lelki radarral túllátsz a láthatókon és egyszerre megérezed, hogy Valaki, egy élő Hatalom valóságosan föloldozott a bűneidből. Tehát megtalálod őt abban a bocsánatban, amivel fölemel. Vagy például hallod az Igét: „Veletek vagyok minden napon a világ végezetéig”. Hit nélkül ez is üres szó, de ha hittel elfogadod, egyszerre úgy tapasztalod, hogy az életnek egyetlen útja sem olyan nehéz, egyetlen áldozata sem olyan nagy, egyetlen terhe sem olyan súlyos, a mélysége sem olyan mély, a kísértés sem olyan legyőzhetetlen, hogy ne vállalhatnád bizalommal. Tehát megtalálod Őt abban az erőben, amit kapsz Tőle hozzá. Vagy például testi szemeid a nyitott sírt látják, ami minden élő elnyel, de hiteddel túllátsz rajta, túl a halál legsűrűbb ködén is, és ott rajta túl a megnyílt ég kitért kapuját veszed észre. Igen, a húsvéti hit számára még a halál ijesztő valósága is elveszett. Vagy például hallod a húsvéti angyal parancsát, amit azoknak az ámuló asszonyoknak mondott: Menjetez gyorsan és mondjátok meg az Ő tanítványainak, hogy Ő él! Úgy mondjátok meg, ahogy megérti a világ: nem szép szavakkal, hanem egy igazán evangélium szerinti étellel. És tudjátok, az a csodálatos, hogy ha a hitünknek a radarját ráirányítjuk az Élőre, és így próbálunk engedelmessé válni Néki, akkor egyszerre látható módon visszatükröződik az Ő élő valósága a szeretetünkben, a szolgálatunkban, az örömeinkben, abban a módban, ahogyan szenvedünk, ahogyan a megbántást fogadjuk, ahogyan terheinket hordozzuk, ahogyan a mindennapi munkánkat végezzük. Egyszerre fölujjong bennünk a lélek: Valóban él a Krisztus!

Joó Sándor

A húsvét neve és története

Az ünnep neve a magyarban – jellemzően! – a nagyböjt utáni húsvésre vonatkozik. A német *Ostern* (és az angol *Easter*) szó eredetén még vitáznak. A *Tiszteletreméltó Beda* (672–735) angol szerzetes tudós szerint *Ostara* angol tavasz-istennő nevéből vezethető le. Más felfogás szerint az ófelnémet *Eostarun* = hajnal szóból származik (vö. a latin *aurora* szóval!). A húsvét orosz neve: *vernoje voszkreszenye* = valóságos feltámadás. A francia *paques* (latin közvetítéssel) az ŰSZ-i paszkha, ill. az ŐSZ-i peszah szóra megy vissza.

Vita folyik a *páska* szó eredetéről is. Egyesek a latin *passio* = szenvedés szóval hozzák összefüggésbe, s az Úr kereszthalálának emlékezetét látják benne. Mások a 2Móz 12,13 nyomán „mellette való elemenetel”-nek fordítják. Ők a váltságdíj hatását látják bennük megkímélő hatását látják benne. Ismét mások a páska, „átmenetel”-nek fordítják, gondolván a zsidók Vörös-tengeren való átkelésére. Hasonlóan Krisztus is átkelt a halál hullámain az életre. Legvalószínűbb a második magyarázat.

Az ünnep gyökerei tényleg az ŐSZ-i páskaünnepben vannak. Több írásmagyarázó úgy véli, hogy a Péter elfogatása történetében (ApCsel 12,3–5) szereplő „kovásztalan kenyerek napjai” utalás az őskeresztyén páskaünnepre. A zsidó páskaünnep átértelmezését látjuk az 55-ből való 1Kor 5,7-ben: „Takarítsátok el a régi kovásztalanok vagytok, mert a mi húsvéti bárányunk, a Krisztus, már megáldozott”. A kutatók feltételezik, hogy az úrvacsora szereztetéséről szóló közlések is a korai keresztyén páskaünnepelés irodalmi lecsapódásai. Máté, Márk és Lukács abból indul ki, hogy Jézus az úrvacsorát a páskavacsora keretében szerezte. Másfelől János arról értesít, hogy Jézus akkor halt meg, amikor a templomban a páskabárányokat leölték. A „Krisztus, a mi páskabárányunk” kifejezés a jánosi kronológiát húzza alá. Eszerint Jézus Niszán 14-én és nem 15-én halt meg. (A kérdés magyar taglalása: *Karner Károly*: Jézus halálának napja. Debrecen, 1930.)

Keleten – a jánosi hagyományra hivatkozva – a Niszán 14 dátuma mellett szálltak síkra. *Bod Péter* is fölemlíti a János apostol nyomán támadt irányzatot: ezek „nevezettek Quarto-decimani = Tizenegyed-naposoknak”. Nyugaton viszont –

már *Anicetus* (†166) és *I. Victor* (†200) püspökök idején, a rá következő vasárnap ünnepelték. Látjuk a különbséget: a keletiek a zsidó páskaünnephez igazodtak, míg a nyugatiak igyekeztek a keresztyén húsvétot függetleníteni a zsidó páskaünnepétől.

Elmondhatjuk, hogy a húsvét volt az első keresztyén ünnep az Úr feltámadása emlékezetére, s e körül jegecesedett ki az egyházi év. Legelőbb megvolt a „szent háromnap”, nagycsütörtök estétől húsvétvasárnap estéig, ez kibővült a nagyhétre, élén a virágvasárnap. A következő mozzanat volt a húsvét nyolcada, a húsvét utáni hét kiemelése; majd egyfelől a 40 napos nagyböjti előkészület, másfelől a húsvéti öröm 40 napos ünneplése, áldozócsütörtökig.

A református húsvét lényege a Feltámadott Krisztus megtapasztalása, Aki – ma is, mint az emmausi tanítványok esetében – Igéjében és a sákramentumban, a hangtestű és a látható Igében közli magát és ajándékait: a bűnbocsánatot, az örök élet reménységét, és azt az erőt, amely az új életben való járáshoz szükséges.

Szénási Sándor

Húsvét körül

*Tünődve régen-volt csodákon
ácsorogni a Golgotán, hol
keresztfán véres test lebeg
hirdetve: „Elvégeztetett!”*

*Aztán temetni félve, sírva
azt a testet egy sziklásírba,
és nem törődve semmivel,
reményvesztetten menni el.*

*Később, mint akít kétség kínoz,
visszamenni a sziklásírhoz,
csak sejtve még, hogy titka van,
s rémülten látni: nyitva van!*

*Majd rádöbbenni végre: él Ő!
Üres a sír, nincs ott az ÉLŐ,
már csüggedésre semmi ok:
FELTÁMADOTT!
FELTÁMADOTT!*

Füle Lajos

SZEMBEN A KERESZTTTEL

Álltál már egyszer szemben a golgotai kereszttel? Jutott idő az életedben arra, hogy végignézd: mi történt ott, és kiért történt mindaz?

Lelki tükör ez ma is: bűneid felsorolhatatlan tömegét láthatod benne.

Áll ma is, most is. Ide hívlak! Jöjj, álljunk meg együtt és nyisd ki most minden érzékszervedet!

A golgotai kereszten függ az Isten Egy-
szülött Fia, bűneid adósságát fizetve ki
életével, mert valakinek fizetnie kellett!
Helyetted fizetett!

A kereszttel, mint bitófa, minden időben a
véget jelentette. Csak ez az egyetlen ke-
reszt nem. Ez a kereszttel a Golgotán a kez-
detet jelenti, az Élet kezdetét. A Golgota az
első nagypéntek óta az Élet középpontja.
Minden más csak mellette, mögötte, alatta
létezik. A kereszttel az origó, a középpont,
mert ott Isten emberi logikát meghaladó
Szeretete minden árat kész volt megfizet-
ni, még Fia életével is: éretted és érettem.

Kevesebb és mással nem lehetett bű-
neink árát kiegyenlíteni. Amint az Írás
mondja: „Nem veszendő dolgokon, ezüstön
vagy aranyon váltattatok meg, hanem drá-
ga véren, a Krisztus véren” (1Pét 1,18). A
kereszttel az Atya szeretetének legtisztább és
legnagyobb kisugárzása pontja ezen a Földön.
Ide hívlak, mert én is itt nyertem Életet a
kereszttel.

Jézus egész földi életében ide készült. Más mindenki menekül a kereszttől, egyedül Ő
készült ide. Rokonai, szerettei, barátai mind óvták és tartották volna vissza, amikor ezt tu-
domásukra hozta. Különös, csak éppen a gyűlölői, az ellenségei segítettek a keresztre.
Mert ők nem tudták, hogy Jézus az átokfát életfává tudja és fogja átváltoztatni. És akik
Őt odaszegezték, azt sem tudták, hogy az az ember nem ember, hanem Isten-ember, a Te-
remtő Isten Egy-
szülött Fia.

Neki hatalma van arra, hogy mindent átváltoztasson! Még Téged is más emberré tehet,
új emberré születhetsz!

Mert neki adatott minden hatalom mennyen, földön és föld alatt.

Neki hatalma volt arra, hogy a kőedényekben lévő vízből bor legyen a galileai Káná-
ban. Hatalma volt arra, hogy a kapzsi Zákeus pazarlóan osztogassa szét előző életének
minden összekuporgatott és harásolt értékeit, mert Jézusban az emberlét legnagyobb ér-
téket találta meg. Micsoda átváltozás! Mert Jézusnak hatalma volt!

A három napja halott Lázárt szeretete szavával kihívta a barlangsírból az életre.

Mert hatalma volt rá!

És hatalma van ma is, most is, feletted is!

Hogyan lehetséges ez?! „Még velem is megtörténhet?” Ezen a kereszten függő Jézus két
oldalán két, csúful elrontott életű rablógyilkos is függött. Ott, abban a pokoli hangzavarban,
a poklok kínjai között, az egyik egy alig hallható mondatot nyöszörgött a középső kereszten
vérrel borított idegenhez: „Uram! Emlékezzél meg rólam a Te királyságodban!”

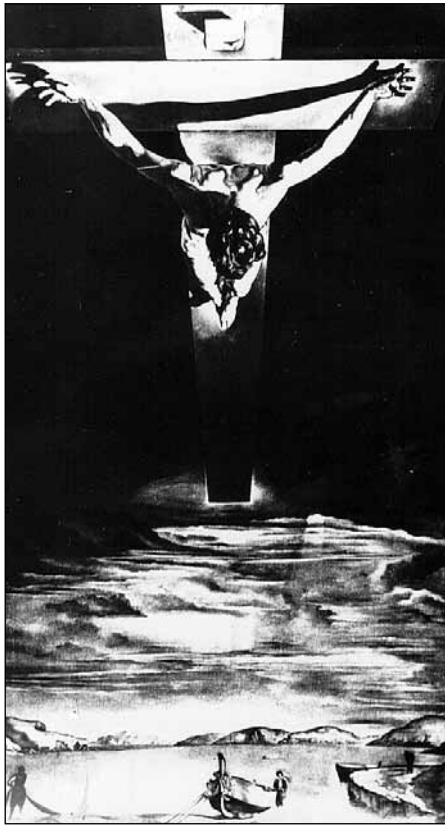
És a gúnyozón szitok-zivatarában érhető, világos felelet érkezik vissza az imádkozó-
hoz: „Még ma velem leszel a Paradicsomban!” Kell ennél több?! Jézussal élni, egy egész
örökkévalóságot, egy értelmetlen földi élet után! Ez az örökélet, ez az Üdvösség!

Tedd azt most Te is, amit az a jobb oldali lator tett: szólítsd meg Őt! Hallja! És fogadd
életed Urának a Golgota Királyát.

Ha most kezd valami derengeni benned: *mit tett érted* Jézus a golgotai kereszten, ne állj
meg addig, amíg nem lesz valóságos bizonyosság az életedben: *mit tett veled* Jézus a gol-
gotai kereszttel tövében!

Legyen hitvallásoddá: „Jártam én is a Golgota hegyén, álltam én is szemben a kereszttel!
Most már én is tudom: Egy út vezet csak a mennybe, s az a Golgotán visz át!”

Mikó László

Igéről-Igére

Márk

- evangéliuma 11–16. fejezete alapján
- 11,3 „... az Úrnak van szüksége rá”.
- 11,17 „Az én házam az imádság háza...”
- 11,24 „... higgyétek, hogy amiért imádkoz-
tok, megkapjátok...”.
- 12,10 „Az a kő, amelyet az építők megvetet-
tek, az lett a sarokkő”.
- 12,17 „Adjátok meg a császárnak, ami a
császáré, és az Istennek, ami az Istené”.
- 12,34 „Nem vagy messze az Isten országától”.
- 13,11 „... ami megadatik nektek abban az
órában, azt mondjátok”.
- 13,29 „... közel van ő, az ajtó előtt”.
- 13,37 „... Vigyázzatok!”
- 14,8 „Megtette, ami tőle telt, előre megkente
a testemet a temetésre”.
- 14,50 „... mindnyájan elhagyták őt és elfu-
tottak”.
- 14,72 „... megszólalt a kakas másodszor is”.
- 15,15 „... szabadon bocsátotta nekik Bar-
rabást...”.
- 15,39 „Bizony, ez az ember Isten Fia volt!”
- 16,6 „Feltámadt, nincsen itt...”.
- 16,11 „... meghallották, hogy ő él és hogy
Mária látta, nem hitték el”.
- 16,20 „... az Úr pedig együtt munkálkodott
velük, megerősítette az ígihirdetést a nyo-
mában járó jelekkel”.

Pál

- apostolnak a korintusi gyülekezethez
írott első levele 1–10. fejezete alapján:
- 1,3 „... kegyelem néktek és béke...”.
- 1,5 „... mindenkeggyel megdöngödtök, min-
den beszédben és minden ismeretben...”.
- 1,9 „Hű az Isten ...”
- 1,17 „... a Krisztus kereszttel el ne veszítse
erejét”.
- 1,18 „Mert a keresztről szóló beszéd ... ne-
künk, akik üdvözülünk, Istennek ereje”.
- 1,30 „Az ő munkája az, hogy ti Krisztus Jé-
zusban vagytok”.
- 2,2 „... nem tudok közöttetek másról, csak
Jézus Krisztusról ... mint megfeszítettéről”.
- 2,5 „... hitetek ... Isten erején nyugodjék”.
- 2,9 „Amit szem nem látott, fül nem hallott
és ember szíve meg sem sejtett, azt készítette
el az Isten az őt szeretőknak”.
- 3,11 „... más alapot senki sem vethet a meg-
levőn kívül, amely a Jézus Krisztus”.
- 3,23 „Ti viszont Krisztuséi vagytok ...”
- 4,4 „... aki felettem ülkezik, az Úr az ...”.
- 4,14 „... azért írom... hogy intselek, mint
szeretett gyermekeimet”.
- 4,20 „Mert nem beszédben áll az Isten or-
szága, hanem erőben”.
- 6,12 „Minden szabad nékem, de nem min-
den használ”.
- 6,19 „... testetek ... a bennetek lévő Szentlé-
lek temploma...”.
- 7,15 „Mert arra hívtok el minket, hogy bé-
kességben éljünk”.
- 8,13 „... hogy őt (testvéremet) meg ne bot-
ránkoztassam”.
- 9,22 „... mindenkinek mindenné lettem,
hogy mindenképpen megmentsek némelyeket”.
- 10,32 „megütközésre ne adjatok okot...”.

Az Ige körül

A történet két embercsoportról szól.

Az egyik csoport tagjai híret vették, hogy Jézus ismét Kapernaumban van. Látni, hallani kell! Gyógyít, csodákat tesz! Szívesen nézik, hallgatják a másokkal csodát tenni képes Mestert. E csoportból azonban senki sem tartott igényt a gyógyításra.

Köztük nem volt gyógyulásra szorult, csak a mások gyógyításának eseménye iránt érdeklődtek. Sokan voltak, tömeget képeztek. Az eseményt látni összejött tömeg béna tehetetlenségével elzárta az utat. Jézust nem lehetett megközelíteni. Kíváncsiságuk akadállyá terebélyesedett! Nem hogy utat mutattak volna, hanem a rászoruló Jézushoz jutását is megakadályozták. *Ez a csodanézőbe jött embercsoport a Jézushoz jutás útját elzárva, útakadállyá vált.*

Jött négy ember, matracon cipelve egy bénát. Az utat elálló béna tömeg miatt nem juthatott Jézushoz a rászoruló béna. Nem csodát látni akartak, nem a kíváncsiság, hanem a Jézushoz jutás, a személyes találkozás szükségessége hozta. A kíváncsiságok útelzárása miatt meghíúsulni látzott a Jézushoz jutás. Az akadály azonban legyőzhető. A bénát el lehetett juttatni az egyetlen Gyógyítóhoz. *A hit nemcsak az akadályt győzi le, de leleményes is.* Jézushoz a megbontott tetőn át lehet jutni. Ez a megoldás nehéz, de a Hozzá jutás lehetséges útja. A hit a mások hordozásában „odahiszi” a beteget Jézushoz.

Mindkét embercsoport jellemzőit egyaránt megtalálhatjuk magunkban. A bibliórán ezért a magunkat leleplező hozzászólásokban érlelte meg Isten Lelke az üzenetet.

Útakadályok vagyunk mások Jézushoz jutásában, ahelyett, hogy útmutatók, útjelzők lennénk. A terjengős hozzászólások és imádságok elveszik mások – a megszólalással küszködő testvérek – elől a megnyilvánulás lehetőségét. A bibliórán tárgyalta Igétől teljesen idegen – az aktuális napi események sodrába tartozó – felvetések, ezekről folytatott beszélgetések gyakran elterelnek, ahelyett, hogy Hozzá segítenének.

Útelzárás helyett, legyőzve minden akadályt

Márk 2,1–12

A bibliórán elhangzott, épülésül szolgáló bizonyágtételek ellenére az üresség csalódottsága kísér otthonunkba. Gyakran a hallgatás közönye, máskor a bennünk élő problémák elhallgatása alakít szemlélődővé, csak testileg jelenlévő tömegemerré.

Vannak meghirdetett, vonzónak tűnő alkalmak, amelyek csak kíváncsivá tesznek, de semmit sem kapok. Kíváncsi voltam, csak látni, hallgatni jöttem, nem hallani.

Élménnyel feltöltődésem után nem mondom el örömet, lezárom az örömek családok, hozzátartozóim felé áradásának az útját. Úgy kezelem, hogy csak nekem szólt az Ige, azután bennem rekedt, meg is keseredik, pedig a mások felé kellett volna utat nyitni.

Gyakran úgy ítélem meg alkalmi beszélgető társamat, mint akit úgy sem érdekel az örömhír, ezért kizárom az evangélium örömeiből, elzárom előle az utat. Ugyanakkor számos példa bizonyítja az általunk kizártnak ítéltnek Ige iránti kimeríthetetlen szomjúságát.

Bűnbánó imákban oldódtak fel útakadályozó magatartásunk bűnei.

A mások teherhordozása örömet és bűnét egyaránt nyilvánvalóvá tette az Ige. Gyakran csak a testi szemmel nézve, annak vak-sága miatt nem látható az, amit a lelki ember megláthat.

A mások hordozása olykor csak olyan jószándék, amely csupán az első akadályig tart.

A mások hordozásának a terhe fárasztó, mégis könnyű. Azért kellett négynek fogni, hogy a hordozása se legyen fárasztó.

A tető megbontása nem tilalmas és nem is nehéz, ha az út a tetőn át biztosan Jézushoz vezet.

A célhoz juttatás nem azonos a „majd én is segíték” jószándékával.

Volt, aki erőszakosan a falat akarta megbontani, hogy Jézushoz vigye a rábízottat, akit éppen ez a fajta – bevallottan emberi – erőszakosság riasztott el. A házat nem kell összerombolni, a tetőn át bontással is be lehet jutni.

Aki a maga másokra rászorultsága miatt

húzódzott a matrac sarkának megfogásától, megerősödött a mások hordozásában.

Olykor a hordozás csupán a fizikai betegségből meggyógyulásra irányul, pedig a hordozók hite bűnbocsánathoz vezetett.

Jézus látta az ő hitüket, s így szólt: „Fiam, megbocsáttattam a bűneid” (Mk 2,5.)

A béna gyógyulni akart, de bűnbocsánatot kapott, a hordozók hitéért.

Utat elzáró, akadályozó életünk helyett az akadályokat legyőző, másokat a célig, Jézusig hordozó élet tegyen erőssé bennünket.

Dr. Cseh Lajos

Dombrádi presbiter őríző Pásztoráról

Márton Józsi bátyánk 1938-ban végzett a Sárospataki Tanítóképzőben; így – 60 év múlva – az idén (1998) ott kapta meg gyémántdiplomáját. 1956-tól Dombrádon volt tanító, de egyébként is tősgyökeres dombrádi, ősei már 200 évvel ezelőtt is ott éltek. A II. világháború alatt zászlós lett. A dandár híradós központjának a vezetője volt. Szovjet fogságba esett, ő maga így mondta el: „A ruszlik elvették még a rozsdás pisztolyomat is. De a legmaradandóbb élmény a Kaukázusban, Sztari Cselekbén volt. Disztrófiás beteg foglyok táborában kommandírodtam. 30 lesoványodott, tönkrement emberrel voltam együtt. A lágerparancsnok egyik reggel szemlézett. – Gyge komangyir? – kérdezte, azaz: – Hol a főnök? – Én vagyok – bökte ki. – Miért nem parancsol az embereknek? – üvöltötte az orosz. Éz így nincs rendben! – Rendben van – mondtam, mert sajnáltam az állni, járnai alig képeseket. A legsúlyosabb korbáccsal vágott végig rajtam a lágerfőnök. – Nem tud parancsolni? – ordította. – Nem! – hangzott a válasz. Tovább vertek, kíméletlenül. A foglyok számolták: Dva, tri, csetürje. Hét-nél ért véget a kínzás. Akkor már a bal szemhéjam leszakadt, ömlött a vér a válamból. Félholtan még hallottam, hogy az egyik szerencsétlen verset motyogott: Hadnagy uram, hadnagy uram... piros vér foly a mentére. A többiek a 23. zsoltárt suttogták: Az Úr énnekem őríző pásztorom...

Azután bevitték az őrszobára. Orosz Miklós, ő is dombrádi ember volt, segített nekem. Akkor, ott kaptam a legmegtisztelőbb rangemelését. A társaim azt mondták: „Zászlós Úr! Maga a mi hadnagyunk!” Szenvedései közt – őríző Pásztor társaival még hadnaggyá is előléptette.

Közli: Horsai Ede

KÖZGYŰLÉSÜNKÖN HALLOTTUK

Február 27-én tartotta éves rendes közgyűlést a Presbiteri Szövetség. Örvendetes, hogy a közgyűlésen a Kárpátaljai Református Egyház több vezetője is részt vett, élükön *Horkay László* püspökkel.

Horkay László püspök az 1Thessz levél 2,18 verse alapján tartott áhítatot. Bár a világban a Sátán is munkálkodik, azonban tudnunk kell, hogy a hívő ember Krisztusra néz, Isten Lelke által tudja venni az akadályokat, a nehézségeket! Ha még jelen is van a Sátán, ámde a kereszten legyőzött, így nekünk van fegyverünk. Életünk küzdelem, azonban eltévedett nekünk az igazság koronája! Így induljunk utunkra, szolgálatunkra!

A közgyűlést köszöntötte *dr. Semjén Zsolt* vallásügyi h. államtitkár. A Kormány számít az egyházak építő tevékenységére, szolgálatára. Ennek bizonyítékaként az elmúlt hónapban már számos intézkedést hoztak. Hangsúlyozta a határon túli magyar egyházak megsegítését.

Dr. Oroszi Pál, a Kárpátaljai Református Egyház főgondnoka szerint 200 ezer magyarjék lakos él Kárpátalján, közülük kb. 120-130 ezer református. Közel száz gyülekezet működik. Korábban égető lelkihiány volt, mostanában már enyhült, de szükség van új szolgákra. Hálaadásra indít, hogy több egyházi iskola működik,

Mi történt?

diakóniai és árvaotthonok vannak. Szükség van fokozottan a kórház-, az iszákos-, a szórványmisszióra. Most a legfőbb cél a magyarok, a református testvérek számára a megmaradás, családi, gyülekezeti szinten és népként egyaránt! *Nagy Béla*, a kárpátaljai testvéregyház diakóniai osztályvezetője az elmúlt évi kárpátaljai árvízről számolt be, megköszönve a magyarországi testvérektől kapott jelentős segítséget. Szólt az újjáépítési tervekről is.

Dr. Hegedűs Loránd dunamelléki püspök is köszöntötte a közgyűlést a 32. Zsoltár 7. verse alapján.

A közgyűlés kegyelettel emlékezett meg Vándor Gyula missziói titkárról, valamint Pap László pomázi lelkipásztorról, hálát adva Istennek munkásságukért.

A Presbiteri Szövetség elmúlt évi munkájáról *dr. Ritoók Pál* főtitkár számolt be, szóbeli kiegészítést adva írásos jelentéséhez. Kiemelte az esedékes presbiteri tisztújítást: „Ha nem azokat keressük és választjuk, akiket Jézus választ... akkor rossz presbitériumot választunk” – mondotta. Fontos feladatnak jelölte meg a presbiterek képzését. Kiemelt feladat a

választásokon túl a 2000. évre való felkészülés. A Presbiteri Szövetségnek több, mint 950 tagja van. – *Békefy Lajos* felelős szerkesztő a Presbiter c. lap munkájáról, az irgalom kultúrájának terjesztésében betöltött szerepéről, kárpát-medencei szolgálatáról számolt be. *Dr. Papp Emil* alapszabály-módosítást terjesztett elő.

A közgyűlés megválasztotta új missziói titkárát, és az új missziói bizottság két tagját. *Mikó László*, Újpest-Belsővárosi presbiter lett a missziói titkár. Köszönetét fejezte ki a közgyűlés bizalmáért, hangsúlyozva az Igét: nem akarok tudni másról, mint Krisztusról, Róla is mint megfeszítettről!

A közgyűlés elfogadta az 1998. év gazdasági és pénzügyi beszámolóját, illetve az 1999. évi költségvetést.

A hozzászólások után a közgyűlés számos további határozati javaslatot fogadott el. Például arról is, hogy a gyülekezetekben legalább egyszer egy hónapban olyan istentisztelet is legyen, amikor az igehirdetés a Heidelbergi Kátéra épül!

A közgyűlésen kiosztották a legszebb templomkert, illetve legszebb temetőkert pályázat díjait is. A közgyűlés *Balla Tibor* elnök imádságával és közös énekkel fejeződött be.

Kolosváry Bálint

● 1999. Kgy. A közgyűlés a főtitkári jelentést elfogadja és az abban foglaltakkal kapcsolatban a következőket határozza:

a) Nyomatékosan felhívja az Elnökséget, hogy mindent kövessen el a presbiterek hitének ébresztésére, mélyítésére. Kifejezi azon meggyőződését, hogy a presbitériumok általános megújítása a hitben való megerősödés nélkül nem azt az eredményt éri el, amit egyházunk Zsinata, de minden tagja is a presbitériumoktól elvár.

b) Az evangelizációs munka javítása érdekében önálló missziói bizottság létrehozásával egyetért. Ennek az alapszabályban és a szervezeti és működési szabályzatban való rögzítéséről külön pontban határoz.

c) A presbiteri tisztújítás lelkileg, teológiailag és jogilag helyes lebonyolításához az Elnökség a hivatalos egyházi szervezeteknek továbbra is minden segítséget adjon meg és segítse elő, hogy az újonnan választott presbiterek mielőbb legalább a

Határozatok (Rövidített változat)

feelnőtt-konfirmációi ismeretszintet érik el és a presbiterek jogait és kötelességeit tartalmazó törvényrészeket ismerjék meg.

d) Szükségesnek tartja a közgyűlés, hogy az újonnan szolgálatban álló presbiterek minél nagyobb számban lépjenek be a Szövetségbe, és gondoskodás történjék jelenlegi hitbeli és ismeretbeli állapotuk szerinti képzésbe történő bevonásukról.

e) Szükségesnek tartja a közgyűlés, hogy az egyházi szervekkel egyetértésben megállapíttassék az a minimum ismeretszint, amelyről a következő 6 éves ciklusban valamilyen formában minden presbiter adjon számot. Támogatja azt a megoldást, hogy ez az egyházmegyei látogatások alkalmá-

val, vagy valamely más módon történjék meg a helyi lelkészek bevonásával elbeszélgetés formájában, de semmiképpen nem vizsgaszerűen. Az egyházmegyei képviselők, a lelkipásztor és a presbiter nyolcszemközti beszélgetése bizonyára termékenyítőleg hatna a presbiteri munkára, annak megbecsülését növelné. A határozat ezen pontjának a Zsinat Elnökségéhez, ill. az egyházkerületek elnökségéhez való elküldését a közgyűlés az Elnökségnek elrendeli.

f) Az előbbieket érdekelében támogatja az Elnökséget abban, hogy a Fundament Alapítvánnyal közösen a presbiterek gyakorlati képzésére egy 10-15 főből álló lelkészi közösség kiképzést nyerjen Hollandiában, akik ezirányú ismereteiket itthon továbbadják. A Fundament Alapítvány ezirányú anyagi és egyéb segítségét Isten iránti hálával és köszönettel fogadja.

(Folytatás a 6. oldalon)

Határozatok

(Folytatás az 5. oldalról)

g) Örömmel fogadja és támogatja olyan munkacsoportok létrehozását, amelyek a református értelmiség különböző köreit hívják szolgálatba, mint amilyen a népesedési, a gazdasági, ill. a műszaki munkacsoport.

2 1999. Kgy. Az 1. b) pontban a missziói bizottság létrehozásával kapcsolatos határozatát a Közgyűlés az alapszabályba, ill. a szervezeti és működési szabályzatba beiktatja.

3 1999. Kgy. A közgyűlés elfogadja a Szövetség 1999. évi munkatervét és rendezvénynaptárát, de felszólítja az Elnökséget és a területi szervezeteket, hogy a 2000. évi munkatervet és rendezvénynaptárt, figyelemmel annak különleges voltára, hamarabb és alaposabban, még 1999-ben dolgozzák ki.

4 1999. Kgy. A Szövetség 1998. évi zárószámadását a közgyűlés 4 846 624 Ft bevételi és 3 744 001 Ft kiadási főösszeggel 1 102 623 Ft egyenleggel elfogadja. Köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik a Szövetséget anyagilag is támogatták.

5 1999. Kgy. A közgyűlés elfogadja a Szövetség 1999. évi költségvetését 6 075 000 bevételi és kiadási végösszeggel. (...) A Szövetség tagsági díját 1999-ben is változatlanul minimum 540 Ft-ban állapítja meg, de aki teheti, fizessen ennél többet.

6 1999. Kgy. A közgyűlés a Presbiter c. lapról a felelős szerkesztő által készített beszámolót elfogadja. (...) Köszönetét fejezi ki Békefy Lajos felelős szerkesztőnek és az egész szerkesztőbizottságnak, Kovács Gábor szaktanácsadónak és Vácsi Gábornak. Az előfizetési díjat 1999-re változatlanul 360 Ft-ban állapítja meg.

7 A közgyűlés köszönetét fejezi ki az Elnökségnek, ill. a Szövetség valamennyi tisztségviselőjének és alkalmazottjának 1998-ban végzett jó munkájáért.

8 1999. Kgy. A közgyűlés ajánlja minden egyházközségnek, hogy hitismeretünk erősítése és a közös hitvallásos alap erősítése érdekében havonta egy vasárnap-i istentisztelet keretében foglalkozzék a Heidelbergi Kátéval az igehirdetés. Ennek érdekében használják fel a Káté vasárnapokra történt felosztását és a délvidéki énekeskönyvben szereplő ajánlásokat.

(Lapunkban ennek elősegítésére Káténaptárt közlünk!)

Egyháztörténelem presbitereknek

3. A keresztyénség üldözése

A római állam türelmes lett volna a tartományok népeinek vallásával, de a „császárkultusz” kötelező volt! Ezt a keresztyének megtagadták. Ezért az I. sz. végétől megkezdődött a keresztyénüldözés: máglyahalál, lefejezés, gladiátoriskola, bányamunka – vagy cirkuszi vadállatok elé vetés várt rájuk. „*Christianos ad leonem!*” (= Oroszlánok elé a keresztyéneket!) A gyengébbek hittagadók lettek (lapsi = elesettek), a kitartók a vértanúk (= martyr) v. hitvallók (= confessor). *Semen est sanguis christianorum!* (= Mag a keresztyének vére!) *Decius* (249–251), *Valerianus* (253–260) császárok megindították a minden provinciára kiterjedő üldözést. *Diocletianus* (284–305) négy rendeletet bocsátott ki a keresztyénüldözés érdekében.

4. A keresztyénség államvallássá lesz

Nagy Konstantinus (306–337) felismerte, hogy csak egy út van, a keresztyénnel szövetkezni. Egyik ütközete előtt megjelent előtte a kereszt: „*E jelben győzni fogsz!*” (= *In hoc signo vinces!*) – felirattal.

A milánói edictum (313) a keresztyéniséget „engedélyezett vallás”-nak minősítette, és bőszes anyagi támogatásban részesítette az egyházat, meg a papokat. *Nagy Theodósius* (379–395) kizárólagos államvallássá tette a keresztyéniséget.

5. Az istentiszteletek

Eleinte nagyon egyszerűek.

– *A keresztyénség:* az egyházba való felvétel jelentette, kezdetben csak felnőttkeresztség volt, a gyermekkeresztség későbbi keletű.

– *A közös istentisztelet:* egyszerű volt, reggel, este is tartották (magánháznaknál is voltak).

– *Az úrvacsora:* esti istentiszteletet betetőző vendégség volt.

– *Ünnepek:* vasárnap, húsvét, pünkösöd, karácsony – a legrégebb idők óta.

– *A templomok:* a II. sz.-tól, főleg Nagy Konstantin államegyházában épültek.

6. Az erkölcsi élet kettőssége

1. *A tömeg, a világegyház* mérsékelten volt Krisztus-követő.

2. *A hű keresztyének* – a Lélek uralmát akarták.

Ezért a tömegek és a hű keresztyének között szakadás = *schisma* történt.

Az aszkézis alap gondolata: a lélek uralma a test fölött, a természetes életörömökről való lemondás (önsanyargatás, böjt, nőtlenység).

A szerzetesek: a kiválóbb aszkéták szerzetesek lettek, az átlagember felnézett rájuk – szenteknek tartotta őket!

A szerzetesség az aszkézis szervezett és társas alakja. Előzménye: a remeteélet (elképesztő nélkülözések, önkínzások; testük „megöldöklése”). A szerzetesség atyja az egyiptomi kopt *Antal* (300 körül) és tanítványa: *Pachomius* (férfi, női szerzetesek), aki a magánosokat társasággá szervezte, és a Nílus partján klastromokat létesített. A szerzeteseket később az egyházi vezetők is felkarolták:

– Keleten *Basilius* (megh. 379) az aszkéta caesareai püspök, aki Rendtartást adott.

– Nyugaton *Nursiai Benedek* – a bölcs itáliai aszkéta, a híres Benedek-rend alapítója (529).

A szerzetesi élet ellenkezik az evangéliummal – de a középkorban a tisztább, nemesebb keresztyéni élet a kolostorokba húzódtott.

A szeretetmunka már a legősibb gyülekezetekben megvolt. Kiterjedt az özvegyek, árvák, szegények, betegek, utazók, foglyok, aggok, járvány sújtotta vidékek gondozására. Később állami adományozások által egyházi jótékonyági intézmények is létesültek (kórház, menhely, szegénygondozás stb.).

Dr. Fazekas Mihály

Az ORBÁN VIKTOR
miniszterelnök úrral készített rádiós interjú
(elhangzott a Kossuth Rádió Református Félórájában, 1999. febr. 3.,
felelős szerk. és riporter: Békefy Lajos)
kazettán és írásban megrendelhető. Utánvételt és postaköltséggel: 200 Ft.
Megrendelhető: Református Presbiteri Szövetség,
1092 Budapest, Ráday u. 28. Tel.: 218-02-66

A ZSINAT JOGI BIZOTTSÁGÁNAK JAVASLATA A PRESBITERVÁLASZTÁS LEBONYOLÍTÁSÁHOZ (I. RÉSZ)

A Zsinat Jogi Bizottsága 1999. január 29-i ülésén az alábbi ajánlástervezetet fogadta el, és terjeszti a Zsinat Elnöksége elé az egyházközségek nem lelkészi tisztségviselőinek választásával kapcsolatos eljárás lebonyolítására vonatkozóan. (Itt csak az ajánlástervezet első részét közöljük.)

A Magyarországi Református Egyház 1996. évi I. törvény – amely tartalmazza az egységes választójogi szabályokat – 59. §-ában akként rendelkezik, hogy a presbiterek, gyülekezeti gondnokok, főgondnokok megbízatása e törvény erejénél fogva 1999. december 31-ével lejár és az új hatéves ciklus ettől számítandó. Ennek alapján a *presbiterek, gondnokok, főgondnokok újrválasztását 1999. december 31. napjáig le kell bonyolítani*. Az idevonatkozó alapvető törvényi szabályokat az 1994. évi II. törvény: a Magyarországi Református Egyház alkotmányáról, valamint az előbb említett 1996. évi I. törvény, az egységes választójogi törvény tartalmazza. Jelen tájékoztatót a Zsinat Elnöksége – a Zsinat Elnökségi Tanácsának egyetértésével – a fenti törvények helyes alkalmazása és a választás egységes lebonyolításának biztosítása érdekében adja ki. Ez a tájékoztató nem törvény és nem a törvények végrehajtási utasítása, csupán *ajánlás* a törvények egységes értelmezése és a választás lebonyolítása céljából.

I. A választás előkészítése

1. A Zsinat Elnöksége hangsúlyozni kívánja, hogy a választások sikeres lebonyolításának előfeltétele, hogy a *gyülekezetek lelkileg készüljenek fel a választásokra*. Már most az év elejétől kezdődően presbiteri bibliaórákon foglalkozzanak a Bibliának, hitvallásainknak a presbiterekre, és a gyülekezetekre vonatkozó tanításával.

2. A választások szervezeti előkészítése szempontjából a *gyülekezetek készítsék elő a választói névjegyzékeket, amelyeket a választást megelőző egy hónapon keresztül a lelkési hivatalban ki kell függeszteni*. Vizsgálják felül a presbitériumok létszámát és ahol szükséges, tegyék meg az előterjesztést az Egyházmegyei Közgyűlésekhez a presbitérium létszámának módosítására, a tavaszi egyházmegyei közgyűlésekig.

3. A presbitériumok készítsenek *ütemtervet a választások lebonyolítására* vonatkozóan legkésőbb 1990. június 5. napjáig. Az ütemterv legfontosabb elemei a következők:

a) A *választás időpontjának kitűzése* célszerűnek mutatkozik legkésőbb december hó első vasárnapjára (december 5.), hogy a választási eredmény az esetleges jogorvoslati határidőket is figyelembe véve december hó 31-éig jogerős legyen.

b) A *Választási Bizottságok megválasztása*, amelyeket a mandátumok lejárta előtt legalább 6 hónappal korábban kell megválasztani, tehát legkésőbb június hó 5. napjáig. A Választási Bizottság 3-7 tagból áll és ez a Bizottság ellátja a Választási, és a Szavazatszámoló Bizottság feladatait is.

4. A *Választási Bizottság* megválasztását követő vasárnapon – miután megválasztotta előzetesen elnökét – *bemutatkozik* a gyülekezet előtt és *fogadalmat tesz* feladatainak ellátására vonatkozóan.

5. A Választási Bizottság *a választást megelőző 30. napig tájékoztodik a gyülekezetben* és ennek alapján javaslatot tesz a presbitériumnak.

6. A választást megelőző 14. napig a *presbitérium felülvizsgálja a Választási Bizottság javaslatát és véglegesíti a jelöltek listáját* és azt, valamint a jelöltek bemutatásának, továbbá a választói közgyűlésnek időpontját meghirdeti.

7. A választást megelőző vasárnapon a *presbitérium bemutatja a gyülekezet tagjainak a jelölteket*, akik a jelölés elfogadására vonatkozóan nyilatkoznak. Amennyiben a gyülekezetnek újsága van, itt is be lehet mutatni a jelölteket.

8. Egyházközségi *választói közgyűlés* megtartása istentisztelet után – a választás titkos szavazással történik.

9. A választást követő 15. napig *panasz benyújtására van lehetőség* a Választási Bizottság elnökéhez. További 8 nap alatt a Választási Bizottság elnöke felterjeszti a panaszt az Egyházmegyei Bírósághoz.

II. A jelölés

1. A Választási Bizottság tagjainak olyan egyháztagokat kell választani, akik nem kívánják magukat presbiternek jelöltetni. A Választási Bizottság elnökét saját tagjaiból maga választja meg. Minthogy az Egyházközség lekipásztora hivatalból tagja a Választási Bizottságnak, célszerű őt a Választási Bizottság elnökének megválasztani. Azokban a gyülekezetekben, ahol több választott lelkész van – az elnök lelkész a szavazati joggal bíró tagja a Bizottságnak –, a többi lelkész tanácskozási joggal vesz részt a Bizottság munkájában.

2. A jelöltek száma legalább a presbitérium megállapított létszáma a pótpresbiterekkel együtt – legfeljebb azonban annak háromszorosa lehet.

3. Külön kell jelölte(ke)t állítani a presbitériumon belül a (fő)gondnok személyére. Ha több gondnok van a gyülekezetben – csak a főgondnokot kell jelölteni.

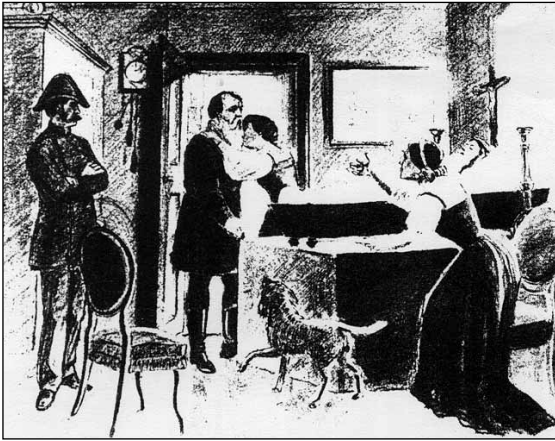
4. A Választási Bizottság munkája során elsődlegesen megkérdezi a tisztségben lévő presbitereket, hogy ki vállalja a következő 6 éves ciklusra a jelölést. Felveszi a kapcsolatot az egyháztagok minél szélesebb körével és kéri őket, hogy tegyenek javaslatot új jelöltekre. Az ajánlott személyekkel – miután ellenőrizte, hogy azok szerepelnek a választói névjegyzékben – megbeszélést folytat, amelynek során tisztázza, hogy vállalják-e a jelölést.

Ezek után terjeszti elő javaslatát a presbitériumhoz. A presbitérium, amennyiben nem ért egyet a bizottság javaslatával, titkos szavazással dönt.

5. Amennyiben a Választási Bizottság nem talál annyi jelöltet, ahány főből kell állnia a presbitériumnak – a presbitériumnak ezt azonnal jelentenie kell az esperesnek és kezdeményeznie kell a presbitérium tagjai számának a leszállítását vagy az egyházközség szóróvanná váló nyilvánításának vagy más anyaegyházközséghez való csatolásának kérdését.

(Folytatjuk a köv. számban!)

A TÚSZ

Barabás Miklós rajza: Tánicsics Mihály leánya, Lajonka ravatalánál

Élt Vecsésen, a Mária utcában egy aranyos, idős néni, *özvegy Kiss Mártonné*. Jó egypár évvel ezelőtt én még beszélgettem vele. Elfogódottan ültem le annak idején vendégmarasztaló asztalához, hiszen személyében a nagy forradalmár „néptanító” *Tánicsics Mihály unokáját* tisztelhettem. Ida néni – 85 éves kora ellenére – szemüveg nélkül olvasott és írta gyöngybetűit. Ő is tanító volt, mint a halhatatlan emlékü nagyapja.

A sarokban hallgató régi óra gingallózva ütni kezdett. Éveket pergetett, nem perceket. Az 1848–49-es történelmi események előhangjait idézte. S Ida néni szívét dobbanító családi emléket mondott el.

– Nagyapa abban az időben – mutatta Tánicsics képét és írásait – (1847-ben) a budai helyőrségi várbörtönben raboskodott. Szigorú őrség vigyázott rá, mert már többször megszökött fogságából. Sorsa reménytelennek látszott, hiszen a „felségsértést és lázítást” főbenjáró bűnnek vették a bécsi császár hivatalnokai.

– Nagyapám, igaza tudatában, büszkén viselte a megaláztatást; nem panaszkodott és nem rimánkodott enyhítésért. Egyszer azonban olyan hírt kapott hazulról, amelynek súlya alatt összeroskadt. Sudár szép leánykája, a 16 éves Lajonka meghalt. Ő volt az, akinek kedvéért – hogy könnyebben ki tudja mondani – a Stánicsics nevet Tánicsicsra egyszerűsítette, mikor a gyermek beszélni tanult. Ő, ha már életében nem tudott elbúcsúzni tőle, legalább a ravatalán láthatná még utójára! A kőszívű porkolábok azonban nem sokat törődtek a szenvedő rab gyászával.

– Engedjenek szabadon, csak a temetés idejére! – könyörgött nagyapja.

– Hogyne, hogy megint megszökjék! – vetették ellen a fogház vezetői.

– Adjanak mellém fegyveres börtönőröket! – próbált alkudozni a kétségbeesett rab. – Kísérjen egy szakasz katona, ha nem bíznak egy gyászoló édesapa becsületszavában. Mért nem hisznek nékem?!

– Kendnek senki sem hisz – legyintettek nevetve a börtön őrei. – De ha mégis akadna olyan bolond, aki vállalná a kockázatot, hogy jótáll egy ilyen elítéltért, és ideülne és viselné a kend bilincseit... legyen!

A börtön igazgatója nagyot nézett, mert egészen rövid idő elteltével jelentkezett egy önkéntes tús. Egy tekintélyes kiállítás fiatal férfi.

– Kérem, engedjék meg, hogy fölváltsam Tánicsics Mihályt a rabságban, amíg leányát eltemeti.

– De mondja fiatalúr, tisztában van azzal, mit kockáztat meg gondolatlanul?! Ha Tánicsics nem térne vissza... kegyelmed marad-

na rabságban!

– Természetesen, hiszen jogot tanultam. Ismerem a törvényt, kísérem a börtönbe, engedélyezzék a cserét!

– A neve?

– *Jókai Mór* vagyok – szólt csendesen a tús. És néhány perc múlva már rajta, az Életképek szerkesztőjén, a Hétköznapiak című nagyszerű regény íróján csörögtek a láncok, s barátkozhatott a patkányokkal ott a pincemélyben. De ő derűs szívvel – már csak az élmény kedvéért is – viselte atyái barátja ítéletének minden kockázatát.

Így hát Tánicsics Mihály kegyelettel elbúcsúzatott Lajonkától, eltemethette leányát illő tisztességgel. S jóllehet, csupán egyetlen fegyőr vigyázott rá, eszébe se jutott a szökés. Idejében visszatért Budára a helyőrségi várbörtönbe, hogy kiváltsa a túszt, szívbeli barátját, Jókait.

Tánicsics Mihály vér szerinti leszármazottai ereklyeként őrzik *Barabás Miklós* remek rajzát, amelyen a múlt század nagy magyar művésze hitelesen, pontosan, mintegy dokumentálva örökítette meg azt a szívzaskasztó jelenetet, amikor az édesapa megöleli szeretteit Lajon ravatalánál.

Nyilván nem véletlen, hogy a márciusi ifjak 1848. március 15-én Jókai szorgalmazására és vezetésével, diadalmenetben vitték Pestre a rabságából kiszabadított Tánicsics Mihályt.

A múlt század negyvenes éveiben egy alkalommal ez a furcsa címzés akadt a pesti postás kezébe: „A legjobb embernek e Honban”. A kézbesítő gondolkozás nélkül Tánicsics Mihályhoz vitte a levelet. Nem csoda. A jobbagység felszabadításának, a nemzeti függetlenségnek e tiszta szívé, törhetetlen gerincű szellemi harcosa, a népszerű publicista a „legnagyobb kisemberek” közé tartozott. *Idén emlékezőnk születésének kétszázadik évfordulójára*. És még egy nevezetes eseményre, ami az ő 1848. március 15-ei szereplését megelőzte.

Hegy-Füstös István

1848

a pápai kollégiumban

Izzó lett a levegő a kollégium öreg falai között is. Lázis nyugtalanság vett erőt mindenkin. Az emberek nem lették nyugtukat otthon. Egymáshoz futkostak hírekért.

Úgy él ez a nap ma is emlékezetemben, mint egy gyönyörűsége, szép álmom. – A Kollégium nagytermében gyülekeztünk. A pozsonyi országgyűlés határozatait Kovács Béni preceptor közölte velünk. Majd ismertette a március 15-i budapesti eseményeket és felolvasta a 12 pont szövegét.

Kovács Béni letette a papírost, melyről az imént olvastott... izzott a tekintete, lángolt az arca, mikor szembenézve velünk, ezeket mondotta:

– Fiúk! Barátaim! Új Magyarország született. Az emberi jogok és a legtöbb emberi jó: az Igazság ül fenséges diadalünnepe. Áldjuk az Istent, hogy ezt a napot megérnünk engedte! Készüljön mindegyikünk a szent Szabadság fogadására és a kivívott jogoknak férfias elszántsággal való megtartására!

Úgy éreztük, villanyáram szökött szívünkbe, ereinkbe, izmainkba. Újra meg újra egetverő élményben törtünk ki. Nem bírtunk magunkkal. A padok tetejére szökellettünk, és a lelkesedés mámorában egymás csontjait ropogtattuk. Majd vállunkra kaptuk Kovács Bényt és úgy vittük le a lépcsőkhöz.

Az aulában Bocsor István tanár úr várt bennünket. Szinte tíz évvel fiatalabbnak látszott. Nagy köteg fehér lapot tartott a kezében.

– A szabad sajtó első terméke! Legyen az imádságtok, édes fiaim! – kiáltotta és szétosztotta köztünk Petőfi, a volt pápai deák Nemzeti dalának nyomtatott példányait, melyek akkor kerültek ki a Főiskolai Nyomdából. Pillanatok alatt elkapdostuk. Aztán fölolvasta, dörögte, imádkozta, könnyes szemmel tördelte száz boldog deák a csodálatos szavakat: „Talpra magyar!...” „A magyar név megint szép lesz...” „Esküszünk, esküszünk!”

Aztán jártuk az utcákat zászlók alatt, karkádásan, kart karba öltve a hozzánk csatlakozott ezer meg ezer boldog pápai polgártárral. És énekeltünk!... Ő, az volt az ének! Az volt a menet! Azóta sem láttam ehhez hasonlót és azóta sem hallottam Vörösmarty Szózat-át oly roppant erővel és mélységes áhítattal az égi Úr trónja felé szármalni.

Ezért az egy napért érdemes volt megszületni!

(Egy 1848-as honvéd néptanító megemlékezései, Győr, 1948)

Emlékezetes presbiterek

Biberauer Tivadar (1829-1913)

Vasútépítő mérnök. Pályafutása csúcán az Államvasutak országos pályafenntartási főnöke.

Mi minden játszik közre abban, hogy valaki az legyen, akinek lennie kell. Azt tegye, ami a küldetése. Ott éljen, ahol küldetését teljesítheti.

Ábrahámnak, a dúsgazdag embernek vándorló nomáddá kellett lennie. Dánielnek oroszának vermébe kellett jutnia. Megváltónknak a golgotai keresztet kellett vállalnia. Biberauer Tivadarnak és elődeinek Közép-Európa 200x200 kilométeres területén – az osztrák–magyar birodalom szívében, a történelem kritikus szakaszában – kellett jövevénynek és vándornak lennie. E „mindenütt és sehol sem otthon” helyzet minden kellemetlenségét vállalva alapozhatta meg az akkor még nem is létező nagybudapesti és egyúttal a Magyarországi Református Egyház jövendőjét.

Adatainkat áldott emlékü **Bodoky Richárd**, – az unoka – hatalmas ívű, szinte filmre kívánczó – posztumusz megjelent családkronikájának eddigi két kötetéből vettük. A fényképet pedig a dédunoka, **Kovács Endre** orgonaművésznek köszönjük.

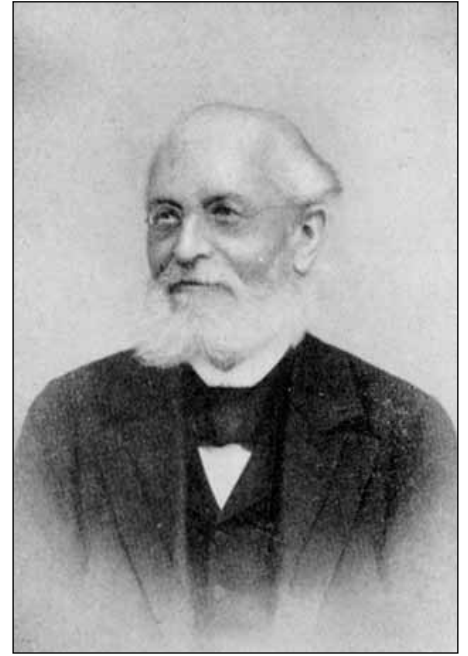
Biberauer Tivadar elődei a napóleoni korban posztókéészítő iparospolgárok voltak a mai szlovákiai Modorban, majd pedig Kőszegen. Itt az első gyermekének rendkívüli szellemi képességeit felismerő, családját és az ipart özvegyen is fenntartó édesanya indítja el iskolába Mihály fiát (akit még Michaelnak hívnak). Bécsben és Jénában tanul hittudományt. Őt prófétai hevüléte elviszi az üldözött karinthiai hittestvérek közé. A hegyek között titokban templomot épít. Munkáját elvégezve Grácba megy. Kétszáz év alatt szétüldöztek itt az evangéliumi keresztyénséget. Összegyűjti az újabb korban beköltözötteket: skót királyi származékokat, vándorlegényeket. Ilyen környezetben született, nevelkedett, s tett szert hatalmas élettapasztalatokra Biberauer Tivadar. Édesapja lelkésznek szánta, s ő maga is erre mutatott hajlamot. Ámde 1843-ban, konfirmációja évében megjelent Grácban az első vasúti mozdony. A kor „csodatalmánya”. Hatalmas tömeg fogadta a

vasparipát. Biberauer Tivadar egy életre a vasút szerelmese lett.

Ő volt a vasútmérnöki karon az első hallgató. Megint közbeszólt a történelem. 1848. A híres gráci diáklégió egyik vezetőjeként elment Bécsbe harcolni. A Burg kapuját védelmezte a császáriakkal szemben, amikor fogságba esett. Kivégezték volna, ha Isten kegyelme és az alpesi túrákon megedződött szervezete nem teszi lehetővé a kivégzés előtti szökést. Ez az élmény minden bizonnyal meghatározta az élő hitű és érzékeny lelkű fiatalember életét. Idővel elvégezte az egyetemet. Tehetsége okán ösztöndíjjal elküldik a vasút hazájába, Angliába. Visszatértekor kezdődött a krími háború. Égető szükség van a gördülő hadiszállításokra. A fiatalember hatalmas vasútépítési feladatokat kap. Konstantinápoly felé 10 000 munkással építi a vasutat. Naponta kilométerekkel hosszabbodik a pálya. Megépíti az Adria felé vezető vasutat. Közben „mellesleg” irányítja az új Bécs–Budapest vonal építését a Dunától délre. Kitüntetések, előléptetések. Mint a magyarországi vasutak országos pályafenntartási főnöke megy nyugdíjba. (Budapestben a Nyugati pályaudvart is ő építteti fel).

Eddig azonban még egy szó sem esett a presbiterről. Ez pedig úgy kezdődik, hogy először egyházközséget kellett alapítani, templomot, lelkészlakot, gyülekezeti házat építeni...

Mikor volt erre ideje?... Ez időben egyetlen egyházközség volt Pesten, a Széna téri (Kálvin tér). Biberauer jól érzékelte, hogy a Pesten élő idegen ajkúaknak nincs lelki otthona. Gyökértelenek. Megszámolta, hogy van 161 svájci, 109 német, 49 angol és skót. Közük olyanok, mint Ganz Ábrahám, Hagenmacher Henrik, az itt maradt Lánchíd-építők. A liberális szellemiségű lutheránusoknál nem találtak helyet. Egyébként is reformátusok voltak. A Széna téri magyar reformátusok pedig égető nemzeti kérdésekkel voltak elfoglalva. Biberauer meglátogatta **Török Pál** püspököt. „Török Pál ezernyi dolga közepette is kisécsodálkozva, meleg barátsággal, szinte tisztelettel fogadta Biberauert, ezt a nálánál 21 évvel fiatalabb mérnököt, egy lai-

kust, aki nem egyházpolitikát akar csinálni, de az egyházi élet lényegének megelégtetéséért szeretne fáradozni és akinek a pesti jött-ment, a kallódó idegen sorsa fáj.”

E találkozásból mély barátság és az egész reformátusság jövőjére kiható munkaközösség alakult ki.

Pesten rengeteg az árva gyerek. Ezért 1859-ben megalapítja az *Árvaegyletet* és létrehozza a *Protestáns Árvaházat*. Majd megalapítja *Pest második református egyházközségét* missziói leányegyházként. Egyelőre bérelt teremben tartják istentiszteleteiket, bibliaóráikat. *1862 januárjában itt tartják meg az Alliance-imahét első magyarországi alkalmát!* Egy gyülekezetenek viszont a betegeivel is kell törődni. *1866-ban létrehozza az Ős-Bethesda kórházat.* Akkor még csak két szobában, 12 ágygal. Két év múlva már nagyobb épületet vásárolnak, ahol 50 ágy helyezhető el. Újabb négy év múltán már a Hermina úton találjuk a 3-as számú Bethesdát. Ez folyamatosan bővül 150 ágyra. *Megalapítja a diakonisszaegyesületet is Filadelfia névvel.*

Eközben megépült a második református templom és a kiegészítő épületek a Hold utcában. (Az építés kezdetekor itt még sivatagos pusztta volt.) A nagy kérdés: Mindez miből, hogyan, mikor? *Biberauer hivatalos útjait felhasználva egész Európát mozgósította e célokért.* A kis gyülekezet mindent megtett: létrehozta a *Mesterlegények Egyletét*, a *KIE-t*, a *Nőszövetséget*, a *külmissziót*. Biberauer Tivadar élete végéig kurátora volt egyházának és intézményeinek.

(Folytatás a 10. oldalon)

In memoriam

Zimányi József

(1917-1998)

Megváltott ember

Hatévesen szólította őt Isten, mint a kis Sámuel, és ő is a még számára ismeretlen Istent a csillagos ég csodálata közben. Aztán egyszer a titkon olvasott, kopott kis Bibliájából megszólította, megragadta, és örökre eljegyezte őt magának a Királyok Királya.

Egy kihallgatása során erről ő maga így vallott:

– „Őrnagy úr! Látja ezeket a hajszálakat? Innen a fejem búbjától a lábam kisujjáig én mindenestől meg vagyok véve. Én értem az én Uram 6 órán át vergődött a kereszten hatalmas kínok között. A poklok gyötrelmét állta ki, kiitta Isten haragjának poharát helyettem. Ő vett meg engem. Én az Övé vagyok, nem lehet már fölöttem alkudozni!”

Az Úrnak odaszánt élet

Nem volt engedetlen a mennyei elhívásnak. Soha nem mérlegelte: mibe kerül az Istennek való engedelmisség? Hitből élt vezetettve, és ez tette egész jellemét szilárdá, gyakran makacsul látásához ragaszkodó emberré. De szíve sugárzó melegsége, sziporkázó, fiatalos szelleme vonzóvá tették fiataloknak és időseknek egyaránt.

– „Nincs jobb, mint Istennek a jóban engedelmeskedni, és nincs gonoszabb, mint ilyen alkudozásokat elkövetni!” – vallotta.

– „Szívembe írta Isten: ne törődj azzal, hogy Istennek való engedelmisséged mibe kerül másnak.”

Közösség-építő

Debrecenben segédlelkészként (1941) a Bethánia CE Szövetség tagja volt, majd Munkácsra kerülve (1943) missziói lelkészként a Keleti Baráti Kör belső magjához tartozott. Élte: „Barátja vagyok mindazoknak, akik istenfélők és megtartják utasításaidat” (Zsolt 139,63).

Tagja volt kezdettől a Biblia Szövetségnek, és az újra alakult Bethánia CE Szövetségnek.

Csontjaiba rekesztett missziói tűz égett

Ez tette őt egész életében lankadatlan teherbírási harcosává az evangélium hirdetésének. Elhívásának és küldetésének lényegét így fogalmazta meg:

– „Az evangélium maga Jézus Krisztus. Céloom megismertetni mindenkivel az Istennek minden mértéket felülhaladó szeretetét”. „Amikor a szószékről szólhatok, mindig

először Zimányi Józsefnek beszélek. Ott ül velem szemben a templomban és mindent hall. Nincs nálam bűnösebb! Ez azt jelenti, hogy én vettem a legnagyobb kegyelmet és tartozom a legnagyobb szeretettel és hálával.

Bibliámban van egy Ige, melyet én írtam be a végébe: „Háború idején nem engednek szabadságra senkit” (Préd 8,8). Most háború van! Minél közelebb Jézus visszajövele, annál fokozottabb a harc. És háborúban nincs szabadságolás!”

Izzó tüzes kemencében – tűzoszlop vezetésével a jéghegyek között

Szívszorító gyötrelme és embert próbáló szorítás közepette a Kárpátaljai Baráti Kör közösségének egységes döntéseként levelet írtak a hírhedt KGB-n keresztül az önistenítés mámorától megittasodott Sztálinnak. „Királyoknak is elmondom intelmeidet és nem vallok szégyent” (Zsolt 119,46). Az Ige kényszerítő erejének engedve szövegezték meg ketten a levelet. A válasz Moszkvából érkezett: ítélete 7 évi kényszermunkaláger és életfogytig tartó száműzetés, melyből 93 hónapos szibériai fogság lett (1947. 10. 16.–1953. 05. 13.). Hatukat hatfelé internálták az orosz Gulag-sziget égető poklába. Őt az észak-szibériai Norilszkba szállították. (Szolzenyicin szerint az orosz Gulag legszörnyűbb helye, Sztálin légereinek pokoli csúcsa.) Norilszk az Északi sarkköről 250 km-rel északra van, családjától 4500 km-re.

– „A minden Hatalom Urának tűzoszlópa világitott az egész szibériai utamon egész idő alatt és olvasztotta körülöttem a jéget. Ezt a tűzoszlopot láttam még az északi fényen át sugárzó csillagok ragyogásában is.

Félelmetes orosz lágerben lenni, az a pokol előszobája. Minden telítve van démoni erővel, démoni gonoszságokkal. Nem csak a banditákban van meg ez a gonoszság, akiknek már egyáltalán nincsenek emberi érzéseik. Csak az irgalmatlan, vak maffiafegyelmet ismerik, semmi másról nem tudnak. Olyan borzongatóan fenséges félelem száll rám most is, ha arra gondolok, hogy Isten milyen közegben tartott meg, és milyen közel vitt a halálhoz, és oda vitt, és ott hogyan vigyázott rám, míg be nem telt az idő.” Onnan, ahol irgalmatlanul dolgozott az emberölő ördögi erő, Hruscsov amnesztiarendeletere alapján szabadult, és egyedül, saját költségén, regénybe illő kalandos utazás után érkezett haza családjához 1955. május 13-án.

(Folytatás a 9. oldalról)

Talán nem érdektelen megjegyezni, hogy **Szabó Aladár** is itt vált a „belmisszió atyjává”.

Mi mindent tehet egy „közönséges” vasútmérnök Krisztusért! Az „*Evangelisches Wochenblatt*” (Budapestben jelent meg!) 1858. április 1-jei számában – szerénységből nevére rejtve – „Egy laikus”-ként jegyzi cikkét. Ebben írja: „... *sem teológus nem vagyok, sem diakóniai szakértő. Mindkét értelemben laikus vagyok, de pappá kell lennem az egyetemes papság legigazibb értelmében. S erre igyekszem.*” Kell-e ennél szebb és hatásosabb presbiteri hitvallás és program a harmadik évezred küszöbén?

Papp Vilmos

– „A láger őrnagya elbocsátásomkor behivatott és így szólt: Édes fiam! Most szabad, mint a madár! Becsülje meg a hruscsovi jóakaratot, ha hazamegy, és ne beszéljen semmit a lágerről, nehogy újra idekerüljön! Fogja be a száját!”

Utazó evangélista

Hazakerülése után 4 évig Kárpátalján szolgált lelképásztorként, majd 1959 áprilisában hazatelepült Magyarországra. Mint álmosdi lelképásztor ment nyugdíjba 1990-ben, 73 éves korában. Számtalan meghívásra járta az országot evangélicizációs szolgálatával, csendesnapokon, konferenciákon fáradhatatlanul hirdette az Igét. Könyvalakban kiadott és több ezer kazettán rögzített szolgálatait szerte a világon olvassák-hallgatják, áldást nyerve belőlük.

Így összegezte idős korának sürgető feladatát:

– „Mi a feladatom? A megcsüggedt, kétségbeesett, ellankadt hívő embereket vigasztalni, bátorítani, szakításra felszólítani, és egy lendületes jövő felé segíteni. A fő célom, hogy Isten gyermekei erősödjének, mert azt tapasztalom látogatásaim során, hogy rengeteg megalkuvó, e világgal kevert, pénztől megkötözött hívő ember van!”

Magával soha nem foglalkozott, de alkonyuló élete összegezését így vallotta meg talán magának fogalmazva:

– „Úgy gondolom, hogy nekem most már legalább annyit kell foglalkoznom a készülődéssel is, mint mások felkészítésével. Tudjak úgy elmenni, azzal az alázatos vallomással: „Igen Uram, semmim sincsen!” Ez nem a paritórias hős, nem a lantos énekes! Egy nyomorult, de kegyelemből élt ember megy el, de így kell elmenni!”

... És így ment el 1998. szeptember 10-én, 80 éves korában.

Álmosdi sírja kérésére jeltelen maradt.

Itt és így várja Jézusát, amikor Ő visszajön az övéiért.

M. L.

*Mai csodák***Reformátusok Moszkvában**

Nyári vakációm egy hónapját Moszkvában töltöttem. A Moszkvai Református Gyülekezet lelkipásztorának címét egy barátom segítségével sikerült megszereznem. Örültem, hogy lesz egy közösség, ahova eljárhatok istentiszteletekre, és izgalommal egyes várakozással készültem a találkozásra.

Mint ismeretes, Oroszországban a pravoszláv – ortodox keresztyén – vallás az uralkodó. Imitt-amott hallani még lutheránusokról (elsősorban Szentpéterváron), baptistákról, akiknek a létszáma számottevő, elvéve pünkösdistákról, de hogyan kerültek oda reformátusok? Az oroszországi lutheránusoknak és baptistáknak meg van a maguk története, a reformátusoké azonban csak most kezdődik.

Mint kiderült, kis létszámú házi gyülekezetbe csöppentem, amely egy tömbházi lakásban tartotta istentiszteleteit. Megérkezésemkor a lelkész szívélyesen üdvözölt és megkért, fáradjak be a gyülekezeti teremnek kinevezett szobába. Lassan-lassan gyűltek az emberek, körülbelül 12-en voltunk. Utolsónak egy 55 év körüli férfi érkezett a feleségével. Bemutatkoztunk. Kiderült, hogy magyar, *Török Zoltánnak* hívják. Édesapja a kolozsvári teológia elvégzése után Kárpátalján lett lelkész, így került Oroszországba. Jelenleg Moszkvában él orosz feleségével, és presbiteri tisztséget tölt be a gyülekezetben.

Az istentisztelet énekléssel kezdődött. Kis füzeteket osztottak ki, énekeskönyv helyett. A genfi zsoltárokat énekeltük orosz fordításban, eredeti dallammal és ritmussal, majd helyet foglalva, közösen „egy szőlamban” felolvastunk egy bibliai zsoltárt, és ismét énekeltünk. A bűnvalló ima (hasonló a miénkhez, de szabadabb, nem szigorúan előre megírt) elmondása és egy újabb ének után a lelkész felment a szoba sarkában álló szószékre, elmondott egy rövid imát, és elkezdte a rendhagyó, inkább tanításra emlékeztető prédikációt: *a Heidelbergi Káté magyarázatát*.

Mivel a gyülekezeti tagok nagy része nem ismeri a református hit alapjait, a lelkész a tanításra, az alapok megteremtésére fekteti a hangsúlyt. A gyülekezet egy éve alakult, azóta már áttanulmányozták a Westminsteri Kátét és a Belga Hitvallást.

A záróima után úrvacsora következett. Szertartása kissé különbözik a mienktől. Egy presbiter felolvasott egy zsoltárt és egy újszövetségi bibliai passzust. A gyülekezet állva elmondta az Apostoli Hitvallást, majd

a lelkész felszólította őket, hogy csendben vizsgálják meg önmagukat. Ezután a lelkész odaadta a híveknek a kenyeret és a bort, akik továbbadták egymásnak. Én sajnos nem járulhattam az Úr asztala elé. A lelkész elmondta, hogy a reformáció szellemét követve náluk az a szokás, hogy azok a más gyülekezetből valók, akik nem rendelkeznek a saját lelkészüktől hozott ajánlólevéllel, nem vehetnek úrvacsorát. Tudomásul vettem, és örültem ennek a szigorúságnak.

Az úrvacsoravételt általában előre meghatározott témájú előadás követi; ezúttal a feleségnek a férjéhez való viszonyulásáról volt szó. Az előadást szintén a lelkész tartotta. Nem fáradt bele a beszédbe – mély meggyőződéssel szólt, egész lényét beleadta. A tízpercnyi szünet alatt körbe helyeztük a székeket, és meghallgattuk az egyik gyülekezeti tag esszéjét. Az előadás tartama nem lehetett több 15 percnél. Ha nincs se kérdés, se hozzászólás, akkor kezdődhet a szabad beszélgetés, egy csésze tea és sütemény mellett. A közösség tagjai ilyenkor ismerhetik meg jobban egymást; meg tárgyalják gondjaikat, viccelnek, kacagnak, vitatkoznak, mesélnek az életükről. A gyülekezet csak kéthetenként jön össze, ezért sűrűtenek mindent egy napra.

Vlagyimir Locmanov lelkész elkötelezett életű református, igazi reformátori alkat. Hajdani elődeihez hasonlóan mély meggyőződéssel hangoztatja, hogy Oroszországot csak az Ige mentheti meg, a reformátori szellem. A 35 év körüli férfi nemcsak a gyülekezeti munkában fáradhatatlan. A szolgálatok mellett munkatársai segítségével komoly fordítói munkát is végez. A rendelkezésükre álló szépszámú, főleg angol nyelvű klasszikus protestáns irodalom értékesebb darabjait fordítják le anyanyelvükre. Nekik köszönhetően már olvasható oroszul is Kálvin *Institúciója*, Bunyan *A zárándok útja* és egyéb művek, irodalmiak is, mint például Milton *Elvesztett Paradicsoma*. Az iratmissziót sem hanyagolják el, egyre több kis hitméllyítő füzet jelenik meg. Gyülekezeti lapot is szerkesztenek, címe *Teologicseszkiy Lisztok (Teológiai kisoldal)*.

Az ország több más városában is létrejöttek maroknyi közösségek. Ennek ellenére az orosz protestánsoknak nem könnyű a sorsuk. Az ortodox vallású többség nem szimpatizál velük, az ortodox egyház pedig minden alkalmat megragad az elítélésükre.

K. T.

Magyar egyházaknak semmit!

1999. február 19-én Kolozsváron a Bethlen Kata Diakóniai Központban újból ülésezett a magyar történelmi egyházak elöljáróinak értekezlete.

Az ülést követő sajtótájékoztatón **Eckstein Kovács Péter** miniszter elmondta, hogy a jelenlevők a több mint négyórás megbeszélés során az egyházi ingatlanok, a vallásügyi törvény kérdésével, valamint az 1999. február 18-ai kormányhatározattal foglalkoztak.

Az első napirendi pont megtárgyalásakor az egyházak vezetői – hangoztatta a miniszter – elégedetlenségüknek adtak hangot, hiszen az elmúlt 10 évben az ígérgetések ellenére semmit nem kaptunk vissza. A vallásügyi törvényről folytatott megbeszélések során az egyházak vezetői egyetértettek abban, hogy a kidolgozásban levő törvénytervezet teljes mértékben eltér attól az állásponttól, amelyet a magyar egyházak képviselnek ebben az ügyben. A harmadik pontnál a miniszter személyes véleményének adott hangot, mely szerint annak ellenére, hogy a kormány tagja, helyteleníti azt az eljárást, amellyel a hatalom az erdélyi magyar egyházakhoz viszonyult. **A román kormány ugyanis 22 milliárd lejt utalt ki templom-építésekre és javításokra, de ebből a pénzből semmit sem juttatott a történelmi magyar egyházaknak.** Azt hiszem, hogy ez a határozat – folytatta a miniszter – véletlen tévedés következménye, amelyet remélhetőleg egy új kormányhatározati döntéssel majd korrigálni lehet. Megegyezés született ugyanakkor egy új lista összeállításáról is.

Eckstein Kovács Péter miniszter tájékoztatója után több résztvevő szót kért. Az újságírók kérdésére adott feleletekből pedig az derült ki, hogy a sürgősségi kormányrendelettel 1998 májusában visszaszolgáltatott ingatlanlistán szereplő 17 épület közül csupán három esetben történtek lépések, de mind ez idáig egyik egyház sem tudta birtokba venni jogos tulajdonát.

Mózes Árpád evangélikus püspök elmondta, hogy a kolozsvári érsekség a tavalyi év folyamán 5 milliárd lejt segélyben részesült a román állam részéről (nem építési célokra), míg a Sepsiszentgyörgyön felépített evangélikus gyülekezeti központ és templom építéséhez, amelynek költségei meghaladták az 5 milliárd lejt, az állam két év alatt 15 millió lejjel járult hozzá.

A kialakult helyzetre való tekintettel az egyházi vezetők elhatározták, hogy tiltakozni fognak mind a román kormánynál, mind nemzetközi egyházi fórumokon, amennyiben a hatalom nem orvosolja a jogos sérelmeket.

Somogyi Botond

Kolozsvár

Miért szeretem a Heidelbergi Kátét?

Az úrvacsoráról

Mert nagyszerű foglalatja mindannak, amit Isten szeretete kínál nekünk, „nem szóval, se nyelvvvel, hanem cselekedettel és megigazítással” (1Ján 3,18). Emlékeztet arra, hogy mikor eszem a felém nyújtott kenyeret és iszom a pohárból, gondoljak az Ő értem és miattam „kiterjesztett kezeire” (Péld 1,24), amelyekkel nemcsak kenyeret és bort kínál nekem, hanem engedte, hogy tenyerébe verjék a szöveget és megtört teste ott függött ég és föld között. „Olyan bizonyosan megáldoztatott és megtöretett a keresztfán az Ő teste és kiontatott az Ő vére értem, és hogy megfeleztett testével és kiontott vérével oly bizonyosan táplál az örök életre” (H. K. 75). Mert semmi más megoldás nem volt az elveszettek megmentésére, mint Jézus Krisztus helyettes áldozata, elkövetett bűneinkért valakinek Isten elé kellett állania és fizetnie. És valójában, mikor ott függött Isten Báránya a kereszten, akkor virágzott ki a mi teljes bűnbocsánatunk, jutottunk át halálból az életre. Jézus Krisztus kiterjesztett karjaival hív minket magához.

Azt, hogy az úrvacsorával élni annyi, mint „hívó szívvel elfogadni Krisztus szenvedését és halálát, s ezáltal bűnbocsánatot és örök életet nyerni”, hogy Isten szeretete Krisztusban egyszerre meggyőz és legyőz minket. Ő általa lehet elkötelezve a szívünk halárára és örömré. Sőt még többet is ajándékoz nekünk. Az úrvacsorában Krisztust és az Ő bennünk lakó Szentlelkét. Azt, hogy az úrvacsorában „hovatovább annyira egyesülünk az Ő szent testével, hogy testéből való test és csontjaiból való csont legyünk. Nemcsak táplál, hanem egyúttal az örök életre is kormányoz minket” (H. K. 76).

Éppen azért, mert az úrvacsora Isten kegyelmi ajándéka, irántunk való szeretetének páratlan megmutatása, az úrvacsorával való élés nem pusztá szertartás, abban Isten minden mást megelőző szeretete, kegyelme jut szóhoz. Az úrvacsorával való élés nagy felelősséget jelent. Az úrvacsorával élni annyi, mint az én elrontott életemet hit által Jézusra bízni, hogy Ő, az Ő tiszta életét adja cserébe nekem. Így lesz igaz: „Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus, amely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem és önmagát adta értem” (Gal 2,20). Az úrvacsora azokért van, „akik kívánják is, hogy

hovatovább erősödjenek a hitben és jobbakká legyenek életükben. A képmutatók, akik nem térnek meg tiszta szívvel Istenhez, ítéletet esznek és isznak maguknak” (H. K. 81). Nem oktan intés tehát: „Próbálja meg azért az ember magát, és úgy egyék abból a kenyérből és úgy igyék abból a pohárból” (1Kor 11,28).

Az úrvacsora Jézus Krisztus áldozata által Új Szövetség is. Új Szövetségről azért kell beszélni, mert a régi megromlott. Isten szeretete új lehetőségeket tár fel előttünk. „A szent jegyekkel bizonyossákká tesz minket afelől, hogy a Szentlélek munkája által bizonyosan részesülünk az Ő valóságos testében és vérében, hogy minden Ő

szenvedése és engedelmissége olyan bizonyosan a miénk is...” (H. K. 79). „Új szövetséget kötök velük, törvényemet szívükbe írom be, Istenük leszek, ők pedig néppemmé, mindnyájan megismernek engem, kicsinytől fogva nagyig, és megbocsátom bűneiket” (Jer 31,31–34). Jézus szavának a szívünkig kell érnie.

Szívesen és örömmel mondom az úrvacsorát örömlakomának is. Még meg sem születünk, Jézus már meghalt értünk. Az Atya várja haza a gyermekét. Még távol van és Ő meglátja őt, megesis rajta a szíve, elébe fut, nyakába borul és csókogatja őt. Készen van az új ruha, készen a gyűrű, a saru és kész a vendégség is. Asztalhoz ülnek, örülnek és vigadnak! (Lk 15,11–24). A Szentlélek közösséget teremtő hatalma csodát tud tenni értünk,

idegenekből családot teremt. „Az úrvacsora azt bizonyítja nekünk, hogy Jézus Krisztus egyetlenegy áldozatával, melyet Ő maga vitt véghez a kereszten, minden mi bűneinket megbocsáttattak...” (H. K. 80). Az úrvacsora tehát Isten ajándéka, illik benne szent komolysággal, élő hittel és egyúttal hálával és örömmel részt vennünk.

Dr. Albonczy Dániel

Káté naptár

A Presbiteri Szövetség február 27-i közgyűlésén többen felvetették: milyen jó lenne tervszerűen újra elövenni a Heidelbergi Kátét, s azt vasárnap délutáni istentiszteleten – ahogy eleink tették – újra feleleveníteni. Összeállításunk lelkészeknek, illetve közösségi alkalmakon a Kátét tanulmányozni kívánó presbitereknek kíván segítséget nyújtani.

Virágvasárnap

Ígék: Ézsaiás 53,11-12; János 12,12-19; Lukács 19,28-40; Márk 11,1-11; Filippi 2,5-11.

Kérdés-felelet: 65. és 66.

Énekek: 206, 330, 331, 367, 459, 511, 429.

Nagycsütörtök

Ige: János 6,48.

Kérdés-felelet: 75. és 80. vagy 81.

Énekek: 23, 429-448.

Nagypéntek

Ígék: János 19,30; Márk 15,33-41; Lukács 23,44-49; Máté 27,31-50; János 12,20-26; Róma 3,21-26; 2 Korinthus 5,14-21.

Kérdés-felelet: 79. és 81.

Énekek: 22, 119, 293, 295, 298, 332-346, 458.

Húsvét 1. napja

Ige: Jelenések 1,18

Kérdés-felelet: 45.

Énekek: 16, 21, 27, 40, 43, 45, 110, 118, 150, 185, 186, 187, 243, 347-357, 421, 458.

Húsvét 2. napja

Ige: Jelenések 1,18

Kérdés-felelet: 70.

Énekek: 51, 430, 431, 433.

NYITOTT SZEMMEL

LIBERÁLIS ERKÖLCS(?)

Ilyen is van? – kérdezheti az olvasó, s megértem indulatát, ha bosszúsán tovább lapoz az újságban... De én kérem, olvassa tovább, mert nem mehetünk el szó nélkül amellett, hogy új értékrendet sugallnak a közvéleménybe a Biblia erkölce helyett!

Miniszterelnökünk a református rádióműsorban leszögezte, hogy a mindenkori miniszterelnöknek arra van szüksége: tudjon mindig különbséget tenni jó és rossz között. Miért? – hát nem egyértelmű a különbség? Valaha (50 éve, 100 éve?) még nem volt alapvető különbség (bár a felekezetek értékrendje közt akkor is volt bizonyos különbség). A neoliberális gondolkodás azonban az alapokat kérdőjelezi meg!... Nem is jól mondom, inkább felforgatja, ellenkezőjére fordítja!

Nagy téma ez, átfogja életünket, társadalmunk életét. Most csak egy vonatkozásban próbálom meg feltárni a megfordított értékrend romboló mivoltát a közvéleményt formáló tv-műsorok elemzése alapján.

Ha valaki a televízióból tájékozódik csupán a jelenlegi hazai családi életről, az azt a következtetést szűri le, hogy a magyar szülők (már ugye azok a „fehér hollók”, akik még ma is gyermekeket szülnek és nevelnek) többségükben tucatszámú módon „veszélyeztetik” gyemekeiket. Feltárlanak szélsőséges eseteket, majd sokat sejtetően hozzátesznek: ennek sokszorosa fordul elő (hogy ne mondjuk tömegjelenség!), csupán szegény gyermekek nem merik apjukat-anyjukat leleplezni... A műsorok azt sugallják, hogy tömegesen kínozzák „ártatlan” gyermekeiket a gonosz szülők! Éheztetik őket, fajtalanokodnak velük, eladják őket pornófilmeknek stb... Sajnos nem mondhatjuk (a társadalmi erkölcsi lezüllés mai állapotában, amit éppen az erkölcsi szabadságot hirdető erőket keltek), hogy ilyenek nem fordulnak elő. A lélekmérgezés azzal kezdődik, hogy minden vádat, gyanúsítást eleve valóságnak tüntetnek fel, majd azzal az általánosítással folytatódik, hogy a gyanúsítást a magyar szülők többségére kiterjesztik. Egy példa az RTL-klub műsorából: egy apuka gyakran elveri és éhezeti kislányát; ugyanakkor fajtalanokodik is vele. Az elszökött, s előkerült gyermek vádjára alapján bírósági eljárás van folyamatban az apa ellen, bár ítélet még nincs. (Megjegyzem mellesleg: nem putrilakókat, hanem civilizált körülmények közt élő magyar családot látunk a képernyőn.) Kérdem én: lehetséges, hogy a feleség, az édesanya szó nélkül túrta volna, ha ez valóban mind így történik? Vagy neki nem panaszkodott volna a kislány, ha mindez igaz? Az apa különben nem ismeri el a vádat, dehát a tv-seket ez nem zavarja abban, hogy prejudikálják az ítéletet a bíróság helyett.

Ez persze csak egy eset. De – mint csepp a tengerből – mutatja a mai helyzetet: a szüleiével, vagy az őt nevelni próbáló pedagógussal elégedetlen (sértődött, dühös) gyermek megvádolhatja szüleit, tanárait, bosszút állhat rajtuk (többnyire vélt) sérelmeiért, mert úgyis neki hisznek...! A megvádoltaknak (jobb esetben) csak hosszú meghurcolás után sikerül bizonyítaniuk a vádak alaptalanságát...

Bibliai erkölcsi felfogásunk szerint a gyermekeket nevelni kell („Ha pedig fenyítés nélkül valók vagytok... fattyak vagytok, nem fiak” Zsid 12,8). A neoliberális értékrend szerint viszont hagyni kell öntörvényűen „fejlődni” a gyermeket, hogy „megvalósíthassa önmagát”. Ezek szerint a nevelés egyáltalán (eszközeitől eltekintve is) agresszió, s ugye az agresszorokról a legsötétebb indíttatásokat is fel lehet tételezni. Pl. azt, hogy azért fenekeli el engedetlen gyermekét, mert abban szadista gyönyörűségét leli.

Ezek után bizonyára érte a kedves olvasó, mire gondolok a „liberális erkölcs” megnevezést használva. Amit mi, keresztyén szülők Istentől kaptunk, s a társadalmat is szolgáló feladatnak ismerünk (gyermekeink nevelését), az az ő felfogásuk, propagandájuk (megfordított értékrendjük) szerint a gyermekeket veszélyeztető káros tevékenység, amely mögött alantas ösztönök munkálkodnak, s csak a gyermeknek okozott kár mértékében különböznek egymástól. Éppen ezért én arra szeretném felhívni minden édesapa és édesanya figyelmét, hogy semmilyen mértékben ne adjon szívében hitelt ennek a Bibliával ellenkező értékrendnek, amely szabadjára engedi a megromlott emberi szívből származó összes rosszat, s aminek következtében úgy nőnének fel gyermekeink, mint bojtortján az ugaron...!

Kövespataki László

Imaközösségek (I.)

Szikszay György A KERESZTYÉN TANÍTÁSOK ÉS IMÁDSÁGOK c. könyvében arra tanít, hogy: „a keresztyén embernek imádkozni kell...”

Ezt a könyvet akkor tanultam meg igazán becsülni, amikor gyülekezetünkben találkoztam egy siket asszonnyal, aki nem járt istentiszteletre, mert csak szájról tudott olvasni. Neki az istentiszteletet az „öreg Szikszay” jelentette. Így ismerte meg Krisztust Megváltójának, és így tanulta meg, hogy élete nem torzó, hanem Isten dicsőségét szolgáló élet, s lett mindennapi feladata az imádság, ami kinyitotta a szobája ajtaját és a szívét a család életén túl a gyülekezet dolgai, de a világ eseményei felé is. S így lett nem egy bezárkózott keserű öregasszony, hanem egy életvidám, mindenre figyelő és imádkozó, úrvacsorával rendszeresen élő asszony.

Az imádság felette nagy titok és felette nagy kincs. Ezért is tanítja Szikszay György, hogy *kell imádkozni!* Válaszolhatok az Istennek, Aki megszólít, megfedd, megtérésre hív, megbízást ad. Megszólíthatom Istent, mint Atyámat, gondjaimban belekapaszkodhatom Megváltóm irgalmas kegyelmébe és kérhetem a Szentlélek megsegítő és megvilágosító erejét minden dolgomban. Így leszek igazán ember. Nem a „nagy ÉN”, – mert az „ÉN” egyedül az Isten –, hanem a „te”, akit tetszett az Istennek a maga számára teremteni, szolgálatára méltatni, és arra alkalmassá is tenni.

S imádság közben érez rá az ember arra, milyen jó, hogy *lehet imádkozni* nemcsak titkon, magánosan, a belső szobánkban, ajtókat bezárva, hanem nyilvánosan, közönségben is. Nemcsak úgy, hogy a régi öregeket követve együtt mondjuk az imádságot félhangosan a lekipásztorral. Hanem úgy is, hogy az imaközösségekben a lekipásztor és a testvéreim is együtt mondhatják velem az *imádságomat*.

(Folytatás a 14. oldalon)

(Folytatás a 13. oldalról)

A közös imádság erősít, bátorít, s ha élünk vele, akkor még a hely is megrendülhet, mint a Péterért imádkozó jeruzsálemi gyülekezet megtapasztalta ezt (Ap Csel 4,31).

Mózes is hívott magával *imádkozó társakat*, hogy megfáradt kezeit felemelve tartásák, amikor a völgyben küzdött Izráel az amálekíták ellen. (A zsidók felemelt kezekkel imádkoztak, 2 Mózes 17,8 kk.) Kellettek a társak, akik meglankadt kezeit felemelték és segítették a további imádságra. Ez volt a záloga Izráel győzelmének. Hiszen ereje kevés volt a győzelmes harcra, de az Úrtól kért és kapott erő elég lett a győzelemre.

Pál is bátorítja a férfiakat, hogy bűntől tiszta kezeket emeljenek fel az Istenhez (1 Tim 2,8). S itt nemcsak arról van szó, hogy az istentiszteleten vegyenek részt megtisztított szívvel és kézzel, hanem arról is, ami természetes része volt az ősegyházi istentiszteletnek, hogy a közös imádságot is bűnbánatban és a bűnbocsánatban megtisztított szívvel és kézzel – „bemosakodva” – gyakorolják.

A közös imádság eszméltheti a keresztyén embert legvilágosabban arra, hogy *a keresztyénség nem magánügy*, még akkor sem, ha vannak, akik a „legszemélyesebb magánügynek” vélik, s így illetik tisztelettel és megbecsüléssel.

A keresztyénség a legszemélyesebb közügy, ami gyógyít, épít és újít, nemcsak egyéni, hanem családi, gyülekezeti életet és nemzeti létet is. Globalizálódó világunkban igen nagy szükség van a legszemélyesebb közügy gyakorlására, hogy minden személyes ajándékunk, amit Istentől kaptunk sáfárságra, megmaradjon, építsen és gyarapítson életet, közösséget és nemzeti létet.

Nem igaz a magyar ember szemérmességéről szóló fáma sem, ami szerint idegen tőlünk a lelki dolgaink „kirakatba állítása”, így például az imaközösség gyakorlása is. De az mindenképpen igaz, *a közös imádság megóv, hogy „hanyag testtartásban imádságot mímeljünk”* (W. Hendriksen).

Nagy ajándék, hogy szabad közösen imádkozni. A nagy kérdés, *hogyan is gyakoroljuk építően és áldással az imaközösséget?*

1. *Aron is megvéve az alkalmait.* Látnunk kell, hogy milyen nehéz időt találni, sokszor időt szakítani az imádságra. Jól tudja az ellenségünk, hogy az Isten imádkozó népe legyőzhetetlen számára. Ezért mindent megtesz, hogy elfordítson az imádságtól. Árat kell fizetni érte, valamiről lemondva, valamit elhagyva, hogy együtt lehessünk az imádságban. Ha tudunk, jelöljük ki egy napot, egy órát a héten, s egy helyet, ahol össze tudunk jönni az imádságra is. Fontos az

Isten Igéje, szólaljon is meg az imaközösség előtt, de legyen időnk együtt imádkozni.

Presbitériumunk legyen imádkozó presbitérium. Amelyik nemcsak felelősséget hordoz a gyülekezetért és dönt a kérdésekben,

hanem felelősen áll meg az Isten színe előtt is mindabban, s mindazért, ami rábízott, amiben döntenie kell. Kérve a kis Sámuellel: „Szólj Uram, mert hallja a te szolgád!” (1 Sám 3,9.)

Korsós István

A Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kara

a Nagykőrösi Presbiteri Műhelyt csendesnap keretében összehívja.

A csendesnap ideje és helye: **1999. július 3–4., szombat–vasárnap,**
2750 Nagykőrös, Hősök tere 5. Főiskola, illetve nagytemplom.

A csendesnap programja:

1999. július 3., szombat

8.30–9.15: Evangelizáció – *Bana Gábor*, a Pécs-Belvárosi Református Egyházközség presbitere, a Presbiteri Szövetség Baranyai Református Egyházmegeyi Területi Szervezetének elnöke.

9.15–10.15: Presbiteri választásokra készülünk – *dr. Ritoók Pál*, a Presbiteri Szövetség főtitkára.

10.15–10.45: Szünet.

10.45–11.45: Okkultizmus. A presbiter védelmi szerepében és a Biblia mérlegén – *Bana Gábor*.

11.45–12.30: Közös megbeszélések.

12.30–14.00: Ebédszünet.

14.00–14.50: Presbiterek és gyülekezeti munkások a diakóniában. *P. Tóthné Szakács Zita* móri lelkipásztor.

14.50–15.00: Rövid szünet.

Bizonyságtételek a presbiteri és a diakóniai szolgálatról

15.00–15.45: Megtérés, újjászületés – a Lélek ajándéka a szolgálatra – *dr. Németh Csilla* ny. gyermekorvos.

15.30–16.00 Presbiter a diakóniában – *Vácsi Gábor*, a Dunaharaszti Református Egyházközség presbitere, a Dunaharaszti Bárka Otthon munkatársa.

16.30–17.00: Lehetőségek és feladatok, szolgálatok a sérültek fele – *Türi Gábor* – *Budaörsi Református Egyházközség*.

17.00–17.10: Rövid szünet.

17.10–17.45: Közös megbeszélések.

18.00: Istentiszteleten való részvétel a nagytemplomban.

18.30–20.00: Vacsoraszünet.

20.00: Presbiteri Műhely éves gyűlése (kollégium). Megemlékezés a nagykőrösi tanítóképzés 160. évfordulójáról – *dr. Fruttus István Levente* főigazgató-helyettes.

Beszámoló – közös megbeszélések.

1999. július 4., vasárnap

8.30–9.15: Reggeli áhítat és imaközösség – *Bana Gábor*.

10.00–11.30: Istentisztelet úrvacsorai közösséggel a nagykőrösi református templomban. Kérjük a csendesnapon részt venni szándékozó Testvéreinket, hogy a kollégiumi szálláslehetőség és az ebédelési és vacsorázási lehetőségek biztosítása céljából jelezzék ez irányú szándékukat levélben vagy telefonon. Cím: **Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Kar, 2750 Nagykőrös, Hősök tere 5., Agócs Judit** főiskolai adjunktus. Telefon és telefax: 06-(53)-351-393, 06-(53)-350-335.

Részvételi szándékot

1999. június 25-éig bezárólag kérjük jelezni!

dr. Fruttus István Levente s. k.
főigazgató-helyettes
KGRE Tanítóképző Főiskolai Kar

dr. Kolosváry Bálint s. k.
Nagykőrösi Presbiteri
Műhely

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

Január

29.: A Zsinat Jogi Bizottsága tárgyalta a Szövetségünk által a presbiterválasztással kapcsolatban benyújtott jogértelmezési kérdéseket, amelyre meghívást kapott és résztvett a Szövetség főtitkára és a Budapest–Déli Területi Szervezetünk alelnöke.

Február

8.: a Budapest–Kálvin téri Egyházközösség csendesheten a főtitkár előadást tartott Berekfürdőn.
17.: a Délpesti Egyházmegye egész hetes presbiteri konferenciáján a Szövetség elnöke tartott előadást Mátraházán.

20.: a Budapest–Északi Egyházmegye hétfői presbiteri konferenciáján Mátraházán a Szövetség elnöke is előadással szolgált.
27.: volt a Szövetség évi rendes közgyűlése Budapesten, a Ráday Kollégium dísztermében, amelyről külön is beszámolunk.

ORANDO ET LABORANDO 2000 JÖJJETEK HAZA KOLLÉGIUMI DIÁKOK!

Kedves diáktársaink!

Mindnyájan várjuk a 2000. évet, amikor 1000 éves államiságunkra és európai jelenlétünkre emlékezünk, valamint a keresztényiség 2000 éves létéért adunk hálaát.

Az ünnepcsorozat keretében a Debreceni Református Kollégium **2000. pünkösdjén (június 9–10–11.) megrendezi a Kollégiumi Diákok I. Világtalálkozóját.** Erre az alkalomra az Alma Mater visszatekintésre, hálaadásra és reményteljes előre nézésre hazahívja a világból mindazokat, akik az ősi falak között életre szóló útravalót kaptak. Hisszük, hogy az *ORANDO ET LABORANDO* jelmondata fényében egy ilyen találkozó segít eligazodni a jelenkor gyakran kusza értékrendjében, s a közösség megtapasztalása további együttműködésre buzdít majd.

Szándékunk szerint a találkozó programjában lesznek közös rendezvények, s lesznek egy-egy kisebb közösséget érintő programok. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy az azonos foglalkozású öregdiákok (orvosok, mérnökök, pedagógusok, lelkesek, tudósok, politikusok, művészetekkel foglalkozók stb.) szekcióüléseken találkozzanak. Természetesen lehetőséget kívánunk nyújtani az osztályok és évfolyamok találkozója számára is.

Örülünk annak, ha minél több zenemű, képzőművészeti alkotás, tudományos mű elkészítésére adna ösztönzést ez az alkalom. Reméljük, a Nagykönyvtár és a Kollégium Tudományos Gyűjteményeinek állománya is gazdagodni fog a hálás diákok adományaival.

Kérjük a Kollégium valamennyi egykori és mai intézményének (Elemi Iskola, Gimnázium, Tanárképző Intézet, Tanító-

képző, Theologia, valamint a Dóczi Leánygimnázium) egykori és mai diákjait, segítsenek a szervezésben úgy, hogy adjátok tovább ezt a felhívást minden, általatok ismert, Debrecenben tanult kollégiumi diáknak! Küldjétek aktuális címlistát osztályotok, csoportotok, évfolyamotok tagjairól!

1999-ben hírlevéllel jelentkezünk. A programszervezéshez elengedhetetlen néhány alapinformáció (név, lakcím, levelezési cím, telefon/fax, e-mail, a Kollégium melyik intézetében tanult?; mikor?; végzettsége, jelenlegi foglalkozása és munkahelye; érdeklődési köre; osztályfőnökének neve; szállásigénye; hány főnek?; dátum, aláírás). Terveink szerint az érkeztést a Kollégium Tápinézetében oldanánk meg. Szálláslehetőséget csak korlátozottan tudunk biztosítani, ezért a jelentkezők egy részét szállodákban, illetve Debrecenben vagy környékén élő egykori diá-

kognál szándékozunk elhelyezni. Ennek koordinálását és a külföldről érkezők utaztatását a HONESTUS Református Utazási és Szolgáltató Kft. segíti (4025 Debrecen, Hatvan u. 1/A, telefon/fax: 52-319-452).

Előzetes jelentkezési határidő:

1999. március 31.

A szervező iroda címe:

**Református Kollégium Titkársága
H-4044 Debrecen, Kálvin tér 16.**

Telefon:

(36-52)-418-412; 414-744/1806.

és 1808. mellék; Fax: (36-52)-417-699

E-mail-cím: molnarzs@drtasrv.drk.hu

Minden egykori és mai Kollégiumi Diákot tisztelettel és szeretettel köszönt a Debreceni Református Kollégium Igazgatótanácsa nevében:

ifj. dr. Fekete Károly rektor,
a Kollégiumi Igazgatótanács elnöke

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa.

Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: *Dr. Bodolay Géza, Dr. Ritoók Zsigmond, Hegyi-Füstös István, Dr. Papp Vilmos, Dr. Cseh Lajos, Kövespataki László, Winter Silvia.* Felelős szerkesztő: *Békefy Lajos.* Felelős kiadó: *Balla Tibor.* Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Budapest, Ráday u. 28. Telefon: 218-02-66. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belföldre évi 360,- Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 900,- Ft, Európa és a tengerentúl más országaiba 15\$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezeti és presbitériumi nevében!* Készült a Százszorszép Kft. nyomdájában. Felelős vezető: *Vas Ágota.* Kéziratot nem őrzünk meg és nem küldünk vissza! Egy példány ára: **60 Ft.**

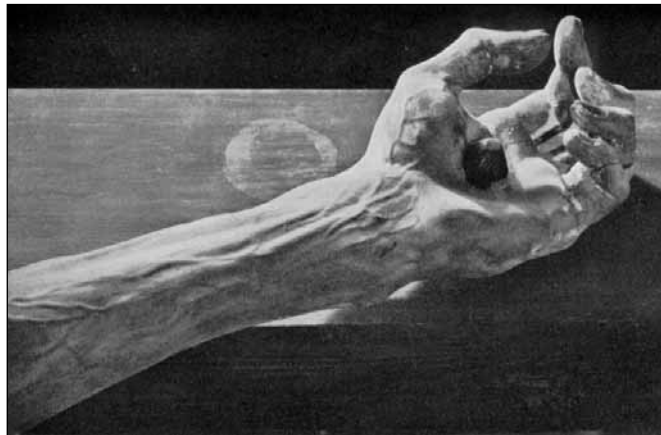
Az a kéz, a drága kéz

Kezed munkája vagyunk mi mindnyájan...
(Ézs 64,7).

Az Atya szereti a Fiút,
és az ő kezébe adott mindent
(Ján 3,35).

Megmutatta nekik a kezeit és az oldalát. Örvendeztek azért a tanítványok, hogy látják az Urat
(Ján 20,20).

Az Úrnak jobb keze hatalmasan cselekedett! Az Úrnak jobb keze felmagasztaltatott. Nem halok meg, hanem élek, és hirtetem az Úrnak cselekedeteit! (Zsolt 118)

Bár átszögezték Urunk kezeit, de nem maradt a keresztre verve. Csak addig, amíg ránk bizonyítható, hogy mekkora az emberekben a gyűlölet. Ennek ellenére sem vonta ki kezét ebből a világból, ahogy Pilátus viszont nagyon szeretne volna kimosni kezét „ebből az ügyből”. Sőt a Fájdalmak Férfiúja ezt a bűntől sújtott és súlyos világot továbbra is tenyerében hordozta, végső erejével. Végtelen gyengésséggel és összpontosítással emelte fel azt még a kereszten is az Atya elé – megsebzett kezében. Ezért a kézért van még életünk, jövőnk, reménységünk. Áldott legyen az a kéz, az a drága kéz, mely soha nem üt, hanem „csak” oltalmazni, áldani, menteni akar...
B. L.

A Dunamelléki Egyházkerület és a Presbiteri Szövetség ez évben is megrendezi immár

XIX. EGYHÁZKERÜLETI PRESBITERI KONFERENCIÁJÁT 1999. március 27-én,

ezúttal ismét Budapesten, a Budapest-Pasaréti Egyházközségben (Budapest II., Töröckó tér 1.), ill. a Baár Madas Református Gimnáziumban. (Budapest II., Lőrántffy Zsuzsanna utca 3.) A konferenciára Nagytiszteletű Urat, Gondnok Urat és az egyházközség teljes presbitériumát tisztelettel és szeretettel meghívjuk.

A konferencia programja:

- 9.00–10.00: Érkezés a templomba. (A Moszkva tértől az 56-os villamossal, vagy az Erzsébet híd pesti hídfőjétől a Moszkva téren át az 5-ös busszal a Vasas sporttelep.)
- 10.00: Megnyitó áhítat. **Cseri Kálmán** pasaréti lelkipásztor.
- 10.30: Megnyitó. **Takaró Mihály** egyházkerületi főgondnok.
- 10.50: A presbiterválasztás bibliai-teológiai alapjai. **Dr. Balla Péter**, a KGRE Hit-tudományi Karának docense.
- 11.15: A presbiterválasztás gyakorlati kérdései. **Dr. Szilágyi Sándor**, a Budapest-Déli Egyházmegye gondnoka.
- 11.40: A Baár Madas Református Gimnázium bemutatkozása. **Arany János**, a gimnázium igazgatója.
- 12.00: Ebédszünet. Séta a Baár Madas Gimnáziumban, ahol az előre jelentkezőknek egyszerű ebédet szolgálunk fel.
- 13.15: Csoportos megbeszélések a Baár Madas Gimnázium termeiben.
- 14.40: Visszaindulás a Töröckó téri templomba.
- 15.00: Istentisztelet úrvacsoraosztással. Igét hirdet: **dr. Hegedűs Loránd**, a Dunamelléki Egyházkerület püspöke.

Kérjük Nagytiszteletű Urat és Gondnok Urat, hogy a konferencián részt venni kívánók névsorát, de legalább létszámát – különösen az ebédelni kívánók létszámát – legkésőbb

1999. március 22-éig

telefonon, faxon vagy levélben a Presbiteri Szövetség irodájába juttassák el. (Fax: 218-0903, egyéb adatok a levél fejlécén, illetve a lap impresszumában, 15. oldal alja)

Feltámadott!

Húsvéti reggel
tavaszi kedvvel
zeng a berekben:
Feltámadott!

Egei kéklők,
szelei végig-
zúgják az erdőn:
Feltámadott!

Dongói dongják,
méhei zsongják,
kórusban mondják:
Feltámadott!

Lepkői írják,
bimbói nyílnak,
fűből virítják:
Feltámadott!

Égei madárkák
dalolva szántják
az új barázdát:
Feltámadott!

Tavasz van, íme,
hatalmas Ige
zuhog a szívre:
Feltámadott!

Füle Lajos

15. Mart. 1965

Belőled él még ma az is, aki átkoz
a Te neveddel ágál és kijátzol
teellened –

óh, Forradalom

ki belénk gyökerezett
és águnk lettél, rügyünk, lombunk lettél!
Meghalhatunk, tank ha testünkre gázol,
te újra támasz sírból, vérből, sárból
sötét egünkön

új Tavaszt suhogva
folyóást virágoz –

1965. márc. 16.

Szilágyi Ferenc

Áldott húsvéti ünnepeket Kedves Olvasóinknak!